

โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาประวัติศาสตร์

ชื่อ - ชื่อสกุล.....เลขที่.....
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาประวัติศาสตร์

ชื่อ - ชื่อสกุล..... เลขที่.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่..... โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ร่องรอยจากอดีต.....	๑
ใบความรู้ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์.....	๒
ใบกิจกรรม เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์.....	๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร.....	๔
ใบความรู้ เรื่องที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของอารยธรรมจีน.....	๕
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคตะวันออก.....	๖
ใบกิจกรรม เรื่องพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคตะวันออก.....	๗
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออก.....	๘
ใบกิจกรรม เรื่องพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออก.....	๙
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคตะวันออก.....	๑๐
ใบกิจกรรม เรื่องพัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคตะวันออก.....	๑๑
ใบกิจกรรม เรื่องแหล่งอารยธรรมและแหล่งมรดกโลกของภูมิภาคเอเชียตะวันออก.....	๑๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ย้อนอดีตแดนสำหรี.....	๑๓
ใบกิจกรรม เรื่องที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียใต้.....	๑๔
ใบกิจกรรม เรื่องสร้างโลกเอเชียใต้.....	๑๔
ใบความรู้ เรื่องที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ภูมิภาคเอเชียใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการ.....	๑๖
ใบกิจกรรม เรื่องสร้างสถานีการค้าเอเชียใต้.....	๒๑
ใบกิจกรรม เรื่องลำดับยุคการปกครองอินเดียก่อนยุคอาณานิคม.....	๒๒
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคเอเชียใต้.....	๒๓
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียใต้.....	๒๘
ใบกิจกรรม เรื่องพัฒนาการด้านสังคมของภูมิภาคเอเชียใต้.....	๓๐
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคเอเชียใต้.....	๓๑
ใบกิจกรรม เรื่อง “South Asia On Tour”.....	๓๖
ใบความรู้ เรื่อง “South Asia On Tour”.....	๓๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ย้อนรอยแดนทะเลทราย.....	๔๔
ใบความรู้ เรื่องที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้.....	๔๕
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้อยุคใหม่.....	๔๖
แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม เรื่องพัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้อยุคใหม่.....	๕๑
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้.....	๕๒
ใบความรู้ เรื่องที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลาง.....	๕๔
ใบความรู้ เรื่องพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคเอเชียกลาง.....	๕๖

โครงการจัดทำสื่อ ๖๘ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หน่วยที่ ๑

“ร่องรอยจากอดีต”

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ บันทึกความทรงจำ เอกสารทางวิชาการ ชีวประวัติ จดหมายส่วนตัว หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร กฎหมาย วรรณกรรม ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

แบ่งตามลักษณะของหลักฐาน

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ หลักฐานโบราณคดี เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เงินตรา หลักฐานจากการบอกเล่า ที่เรียกว่า “มุขปาฐะ”

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/zxzUd>

หลักฐานชั้นต้น คือ หลักฐานที่บันทึก สร้าง หรือจัดทำขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง หรือบ่งบอกให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริงๆ แม้จะถูกคัดลอกขึ้นมาใหม่ แต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหา หรือเพิ่มเติมเนื้อหา ก็ยังถือว่าเป็นหลักฐานชั้นต้น

แบ่งตามลำดับความสำคัญ

เป็นหลักฐานที่เขียนขึ้นโดยบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง โดยมีการเรียบเรียงขึ้นภายหลังจากเกิดเหตุการณ์นั้นๆ เช่น พงศาวดาร ตำนาน บันทึกคำบอกเล่า ผลงานทาง การศึกษา ค้นคว้าของนักวิชาการ อธิบายไว้อย่างเป็นระบบ โดยนักประวัติศาสตร์มาแล้ว

ใบกิจกรรม

หน่วยที่ ๑ ร่องรอยจากอดีต เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ แล้วตอบคำถามดังต่อไปนี้

หลักฐานชิ้นที่ ๑

หลักฐานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

.....

สามารถสรุปใจความจากหลักฐานดังกล่าวได้อย่างไร

.....

หลักฐานดังกล่าวมีแหล่งอ้างอิงจากที่ใด

.....

.....

หลักฐานชิ้นที่ ๒

หลักฐานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

.....

สามารถสรุปใจความจากหลักฐานดังกล่าวได้อย่างไร

.....

หลักฐานดังกล่าวมีแหล่งอ้างอิงจากที่ใด

.....

.....

หลักฐานชิ้นที่ ๓

หลักฐานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

.....

สามารถสรุปใจความจากหลักฐานดังกล่าวได้อย่างไร

.....

หลักฐานดังกล่าวมีแหล่งอ้างอิงจากที่ใด

.....

.....

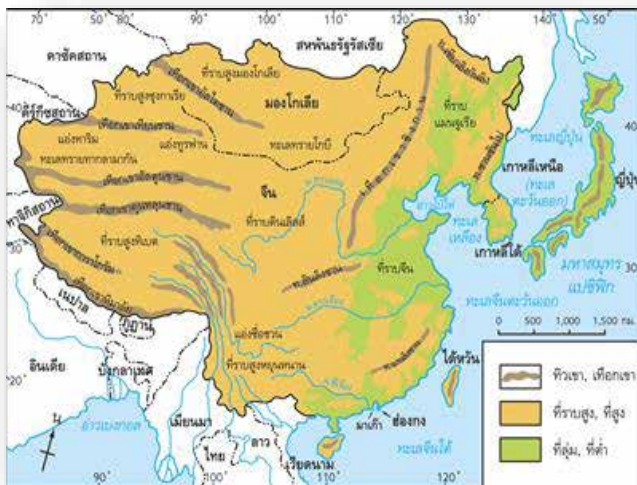
โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หน่วยที่ ๒

“ย้อนรอยแดนมังกร”

ที่ตั้งของอารยธรรมจีน

อารยธรรมจีนเกิดขึ้นครั้งแรกที่ลุ่มแม่น้ำฮวงโห คือที่ราบตอนปลายของแม่น้ำ ฮวงโหและแม่น้ำแยงซีเกียง อารยธรรมจีนเจริญโดยได้รับอิทธิพลจากภายนอกน้อยเพราะทิศตะวันออกติดมหาสมุทรแปซิฟิก ทางตะวันตกและทิศเหนือเป็นทุ่งหญ้า ทะเลทราย และเทือกเขา จีนถือว่าตนเป็นศูนย์กลางของโลก เป็นแหล่งกำเนิดความเจริญ แหล่งอารยธรรมยุคหินใหม่ ที่พบมีอายุประมาณ ๒,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาลที่ตำบล ยางเซา เรียกว่าวัฒนธรรมยางเซา มณฑลเหอหนาน และวัฒนธรรมลุงชาน ที่เมือง ลุงชาน มณฑลชานตง พบ เครื่องมือ เครื่องใช้ทำด้วยหิน กระดุกสัตว์ เครื่องปั้นดินเผา กระดุกวัว กระดองเต่าเสี้ยงทาย

ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอบอุ่น ภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก มีพืชพรรณธรรมชาติและป่าไม้จำนวนมาก จึงทำให้มีประชากรเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก จนพัฒนาเป็นอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ของโลก

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยเทือกเขาและที่ราบสูง เช่น แนวเทือกเขาหิมาลัย ที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบต ที่ราบสูงยูนนาน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำฮวงโห แม่น้ำแยงซี ทำให้เกิดที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก ผู้คนที่อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำก็มักประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติในฤดูน้ำหลาก จึงเกิดพัฒนาการทางภูมิปัญญา เช่น การสร้างเขื่อน การขุดคลองชลประทาน เพื่อเอาชนะภัยธรรมชาติ

ใบความรู้

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓ เรื่อง พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคตะวันออก

ภาพเหมาเจ๋อ ตง
ที่มา : <https://1th.me/JK7CD>

๑. อารยธรรมจีนสมัยก่อนประวัติศาสตร์เรียกว่า วัฒนธรรมหยางเซา และวัฒนธรรมหลงซาน เดิมการปกครองของจีนเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จักรพรรดิจีนมีอำนาจสูงสุด ปกครองในฐานะโอรสแห่งสวรรค์ มีการสอบขุนนาง เรียกว่า สอบจอหงวน เมื่อจีนพ่ายแพ้สงครามฝิ่น แก่อังกฤษ ราชวงศ์ชิง ซึ่งเป็นแมนจู เป็นราชวงศ์สุดท้าย จากนั้นเกิดการปฏิวัติทางความคิดโดย ซุนยัตเซน แห่งพรรคก๊กมินตั๋ง จีนเปลี่ยนระบบการปกครองเป็นแบบสาธารณรัฐ ในเวลาต่อมาเจียงไคเช็ค ขึ้นมาเป็นผู้นำแห่งพรรคก๊กมินตั๋ง ต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์ ในที่สุด เหมาเจ๋อ ตง ประสบชัยชนะ เจียง ไคเช็คได้หนีไปเกาะไต้หวัน ปัจจุบันจีนปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ โดยมีประธานาธิบดีสี จิ้น ผิง เป็นประธานาธิบดีคนปัจจุบัน

๒. ญี่ปุ่น มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ และมีจักรพรรดิที่เป็นผู้สืบเชื้อสายโดยตรง แต่เป็นจักรพรรดิแต่ในนาม มีระบอบศักดินาที่กระจายอำนาจจากส่วนกลาง ญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากจีนทั้งภาษา ปรัชญา วัฒนธรรม รวมทั้งการปกครอง โดยเป็นการปกครองแบบฟิวคัล จักรพรรดิทรงเป็นประมุขและมีโชกุนซึ่งเป็นผู้นำสูงสุดของขุนศึกและมีอำนาจในการปกครอง และเรียกชื่อสมัยการปกครองตามตระกูลของโชกุน ตระกูลสุดท้ายคือ โทะกุงะวะ มีอำนาจมาก มีนักรบเรียกว่า ซามูไร ต่อมาญี่ปุ่นเริ่มค้าขายกับชาติตะวันตก และประชากรเริ่มมีการนับถือศาสนาคริสต์จำนวนมาก จึงทำให้ต้อง

ภาพโชกุน
ที่มา : หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
ศธ. สพฐ., ปี ๒๕๕๔, หน้า ๑๕๑

ปิดประเทศแต่ไม่นานก็ต้องเปิดประเทศเพื่อติดต่อค้าขายกับชาติต่างๆ ต่อมามีการรัฐประหารล้มรัฐบาลโชกุนและคืนอำนาจให้พระจักรพรรดิเพื่อปฏิรูปการปกครอง เรียก สมัยเมจิ ต่อมาญี่ปุ่นได้เข้าร่วมทำสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยึดครองแมนจูเรียและเกาหลี เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ หลังพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นถูกอเมริกายึดครองและปลูกฝังการปกครองประชาธิปไตยให้แก่ญี่ปุ่นและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกของเอเชีย ปัจจุบันมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระจักรพรรดิทรงเป็นประมุข

ภาพการแต่งกายของชาวเกาหลี
ที่มา : หนังสือเรียนหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒, ศธ. สพฐ., ปี ๒๕๕๔, หน้า ๑๐๗

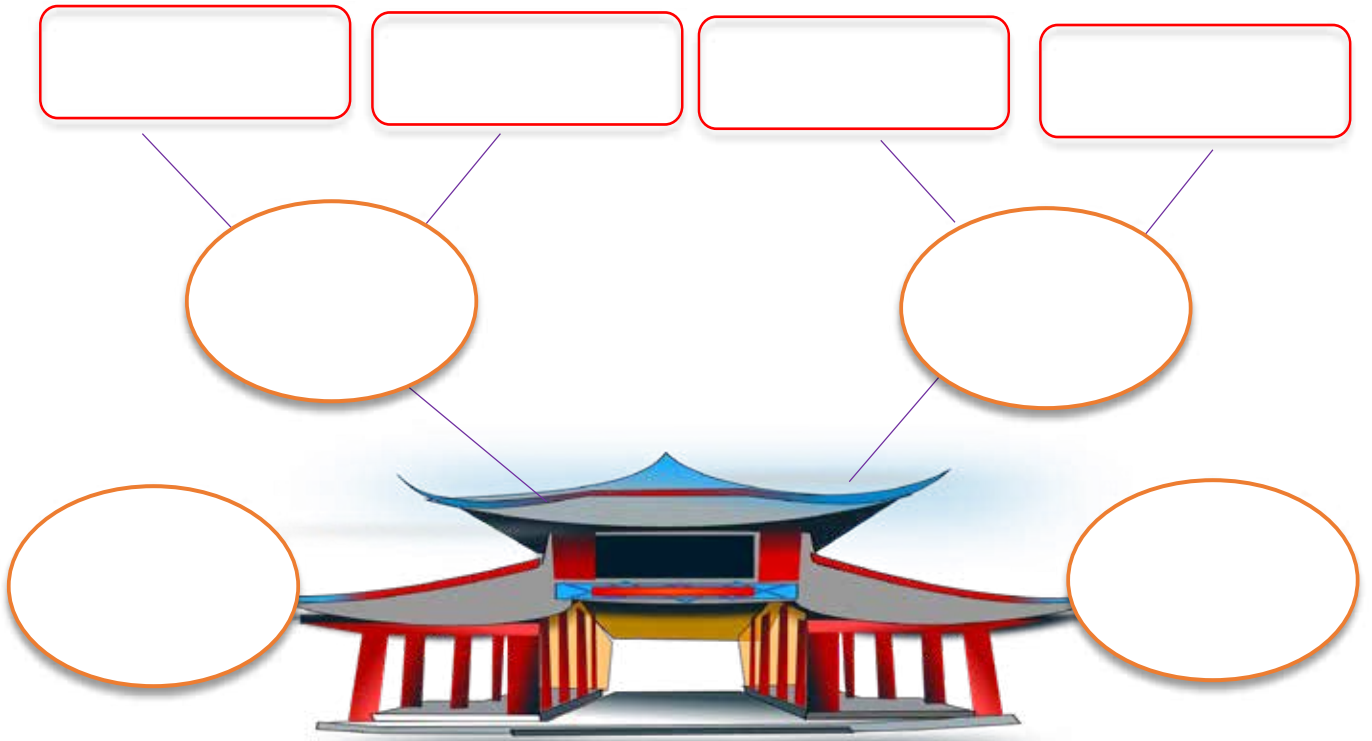
๓. เกาหลี มีราชวงศ์ของตนเอง แต่มักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของจีน ทำให้ได้รับอิทธิพลจากจีนทุกด้าน ต่อมาตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นจนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกาหลีได้รับเอกราชและแบ่งแยกประเทศเป็นเกาหลีเหนือ ปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ เกาหลีใต้ปกครองระบอบประชาธิปไตย

ใบกิจกรรม

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓

เรื่อง พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคตะวันออก

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดที่เชื่อมโยงคำต่าง ๆ ตามความเข้าใจของนักเรียน

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/NV0Fa>

พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของภูมิภาคตะวันออก

ใบความรู้

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓ เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออก

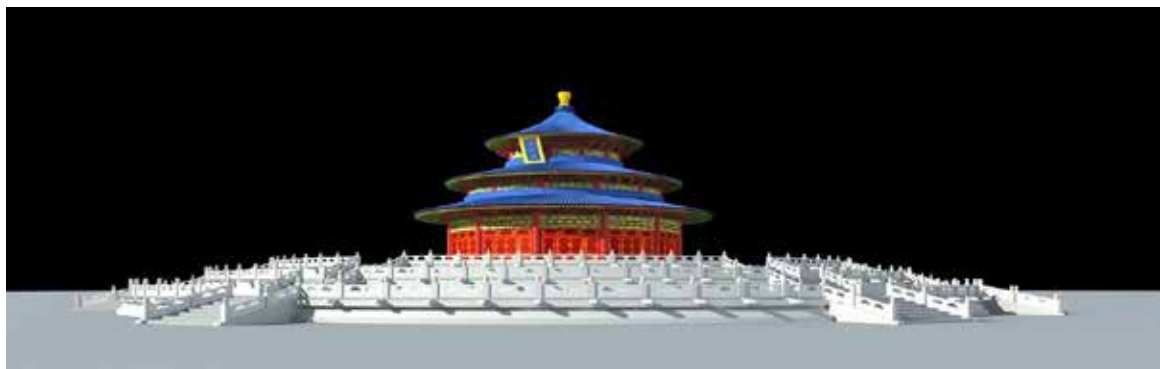
ประเทศจีน โดยพื้นฐานของสังคมจีนมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ชาวจีนจึงเชื่อว่าดินแดนของตนคือศูนย์กลางของโลกที่เจริญรุ่งเรือง ไม่จำเป็นต้องพึ่งสินค้าต่างชาติ แต่ก็ยังมีเส้นทางการค้ากับต่างประเทศของจีนที่สำคัญ คือ เส้นทางการค้าทางบกและเส้นทางการค้าทางทะเล จีนมีความเจริญรุ่งเรืองมานานเป็นแหล่งเกษตรกรรมอุตสาหกรรมและการค้าที่สำคัญตั้งแต่การค้าบนเส้นทางสายไหมระหว่างจีนเอเชียกลางและทวีปยุโรปส่วนทางทะเลก็มีการค้าเรือสำเภารายใหญ่ไปยังดินแดนต่างๆ ปัจจุบันจีนมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ามากแห่งหนึ่งของโลก

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/NV0Fa>

ประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่สมัยฟื้นฟูพระราชนาจอเมจิเป็นต้นมา เศรษฐกิจญี่ปุ่นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยมีปัจจัยสำคัญคือความสามารถในการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาวญี่ปุ่นที่เรียนรู้เทคโนโลยีจากชาติตะวันตก และสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศ เศรษฐกิจของญี่ปุ่นมีการพัฒนาการเรื่อยมาตั้งแต่สมัยเมจิและมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นต้องฟื้นฟูประเทศมากขึ้นซึ่งสามารถฟื้นตัวในเวลาไม่นานเพราะความสามัคคีและความเป็นชาตินิยมที่ช่วยกันพัฒนาประเทศ ปัจจุบันเป็นประเทศที่มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมสำคัญของโลกแห่งหนึ่ง

ประเทศเกาหลี เกาหลีได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตได้อย่างรวดเร็ว จนกระทั่งกลายเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่หรือ NICS (Newly Industrial Countries) ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้เกาหลีใต้ได้รับความไว้วางใจให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกใน พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่กรุงโซล

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/KWPhP>

ใบกิจกรรม

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓
เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออก

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออก

๒. ให้นักเรียนร่วมกันอธิบายคำหรือประโยคที่เชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ บันทึกลงตามกรอบที่กำหนด

.....

.....
.....

.....

.....
.....

.....

.....
.....

.....

.....
.....

.....

.....
.....

ใบความรู้

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓ เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคตะวันออก

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/Z6pvo>

๑. สังคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออก ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็นสังคมแบบจารีตที่ปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีการแบ่งชนชั้นในสังคม เช่น ชนชั้นปกครอง นักรบ ชาวนา ช่างฝีมือ พ่อค้า เป็นต้น ความเชื่อและศาสนา ในช่วงสามก๊ก สังคมจีนเกิดความยุ่งยากเนื่องจากการสู้รบทำให้ผู้คนแสวงหาที่พึ่งทางจิตใจ พระพุทธศาสนาได้รับการฟื้นฟูพระสงฆ์ในยุคนี้มีความรู้ ในพระธรรมวินัยและให้วิธีการเผยแผ่ศาสนาโดยวิธีสังคมสงเคราะห์ พระภิกษุชื่อเสียง ได้แก่

พระภิกษุฟาเลี่ยน ที่เดินไปอินเดียโดยทางบกผ่านดินแดนเอเชียกลาง แต่เดินทางกลับจีนทางทะเลและพระภิกษุถังซำจั๋งเดินทางบกไปกลับจากอินเดียพระภิกษุเหบนี่ได้พระไตรปิฎกและพระสูตรเป็นภาษาจีนทำให้พระพุทธศาสนาแพร่หลาย

๒. ลัทธิความเชื่อ ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดและการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น ลัทธิขงจื้อ เน้นคำสอนเรื่อง ความกตัญญูตักเตือน การกราบไหว้บูชาบรรพบุรุษ ส่วนในญี่ปุ่น มีความเชื่อในลัทธิบูชิโด เรื่องความกล้าหาญและการจงรักภักดีต่อผู้นำ และเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เมื่ออิทธิพลตะวันตกในยุคจักรวรรดินิยมแพร่เข้ามา เช่น ญี่ปุ่นสมัยเมจิ ชนชั้นปกครองตั้งแต่จักรพรรดิ เชื่อพระวงศ์ ชุนนาง เป็นผู้นำในการรับวิถีแบบตะวันตก ส่วนจีน ชนชั้นปกครองส่วนใหญ่มักจะมีความคิดอนุรักษนิยมมากกว่า

ภาพขงจื้อ

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/yqUe8>

๓. หลังจากโลกยุคสงครามเย็น สังคมในเอเชียตะวันออกได้รับผลกระทบจากโลกยุคสงครามเย็น จีนและเกาหลีเหนือปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ได้ควบคุมประชาชนอย่างเข้มงวดในด้านการเมือง การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งกำหนดแนวทางวิถีชีวิตของประชาชน ส่วนญี่ปุ่นได้รับการวางรากฐานประชาธิปไตยและเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา สตรีมีสิทธิเท่าเทียมบุรุษโดยเฉพาะมีสิทธิในการเลือกตั้ง สังคมเมืองขยายตัวประชาชนอพยพเข้ามาทำงานและอาศัยในเมืองใหญ่

ใบกิจกรรม

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคตะวันออก

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำต่าง ๆ มาเชื่อมโยงให้สอดคล้องกัน ตามความเข้าใจของนักเรียน

ที่มาของภาพประกอบ : <https://1th.me/NV0Fa>

ใบกิจกรรม

หน่วยที่ ๒ ย้อนรอยแดนมังกร วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓

เรื่อง แหล่งอารยธรรมและแหล่งมรดกโลกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง
คำชี้แจง นักเรียนนำเสนอแหล่งมรดกโลกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

สถานที่ที่ ๑

สถานที่ตั้ง
ข้อมูลทางประวัติศาสตร์
ความน่าสนใจของสถานที่

สถานที่ที่ ๒

สถานที่ตั้ง
ข้อมูลทางประวัติศาสตร์
ความน่าสนใจของสถานที่

สถานที่ที่ ๓

สถานที่ตั้ง
ข้อมูลทางประวัติศาสตร์
ความน่าสนใจของสถานที่

สถานที่ที่ ๔

สถานที่ตั้ง
ข้อมูลทางประวัติศาสตร์
ความน่าสนใจของสถานที่

โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

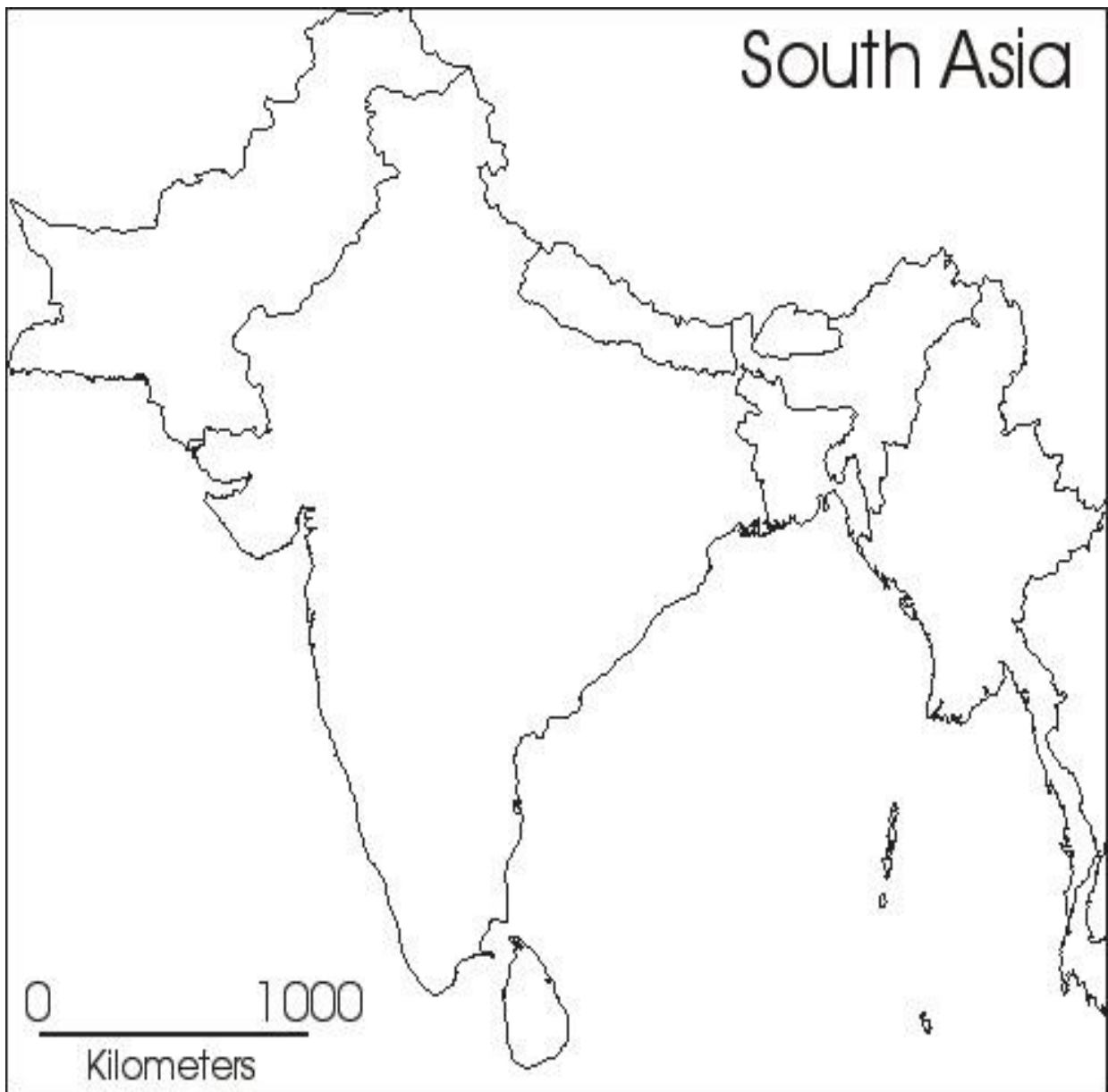
หน่วยที่ ๓

“ย้อนอดีตแดนสำหรับ”

ใบกิจกรรมเรื่อง “สร้างโลกเอเชียใต้” ชื่อกลุ่ม.....

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำตัวเลขหน้าข้อความเขียนลงในแผนที่ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ทางกายภาพเอเชียใต้

๑. เทือกเขาหิมาลัย	๒. แม่น้ำสินธุ	๓. แม่น้ำคงคา	๔. เทือกเขาอินดูกูช
๕. ชาวตราวิเดียน	๖. เกาะศรีลังกา	๗. เทือกเขาสุไลมาน	๘. แม่น้ำพรหมบุตร
	๙. ที่ราบสูงเดคกัน	๑๐. ชาวอารยัน	

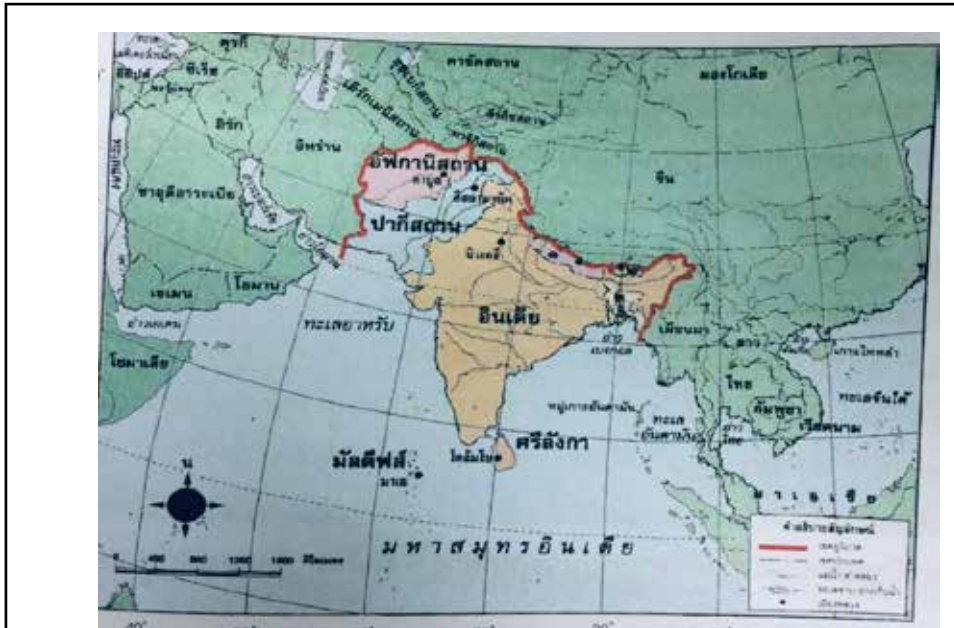
ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อความในกรอบสี่เหลี่ยมใส่ลงในตารางให้สัมพันธ์กัน พร้อมทั้งเขียนขยายความเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตหรือภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ที่พบในสภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าว

เทือกเขาสูงสุด	กองคาราวานอูฐ	พิธีทักศพ	อาชีพเลี้ยงวัว
ชนเผ่าแรกที่อพยพเข้ามา	ชนเผ่าที่กลายเป็นชนชั้นสูง	พรมแดนปากีสถานกับอัฟกานิสถาน	
เมืองโบราณโมเฮนโจดาโร-ฮารัปปา	ชนเผ่าด้ามยิก	ชนเผ่าชาวร่างใหญ่	
สายน้ำผู้เป็นบุตรแห่งพระพรหมผู้สร้าง	เกาะในมหาสมุทรอินเดีย	ยอดเขาดิรัชเมียร์	

คำสำคัญ	ความสำคัญหรือสิ่งที่พบ
เทือกเขาหิมาลัย	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
เกาะศรีลังกา	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
แม่น้ำสินธุ	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
เทือกเขาสุไลมาน	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
แม่น้ำคงคา	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
แม่น้ำพรหมบุตร	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
เทือกเขาฮินดูกูช	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
ที่ราบสูงเดคกัน	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
ชาวอารยัน	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....
ชาวดราวิเดียน	คำที่เกี่ยวข้อง..... อธิบายเพิ่มเติม.....

ใบความรู้

เรื่อง ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ภูมิภาคเอเชียใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์

ภูมิภาคเอเชียใต้

ที่มาของภาพ : หนังสือเรียนประวัติศาสตร์, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2554, ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, หน้า 157

ภูมิภาคเอเชียใต้เป็นดินแดนที่ประชากรมากที่สุดอีกแห่งหนึ่งในโลก การตั้งถิ่นฐานของประชากรในเอเชียใต้มีความเป็นมายาวนานและบริเวณแม่น้ำสินธุเป็นแหล่งอารยธรรมสำคัญและเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ปัจจุบันประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ ๗ ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ราชอาณาจักรภูฏาน สาธารณรัฐมัลดีฟส์ และรวมหมู่เกาะที่อยู่ในความปกครองของอินเดีย คือ หมู่เกาะนิโคบาร์ หมู่เกาะอันดามัน และหมู่เกาะลัทธิกาตีฟ

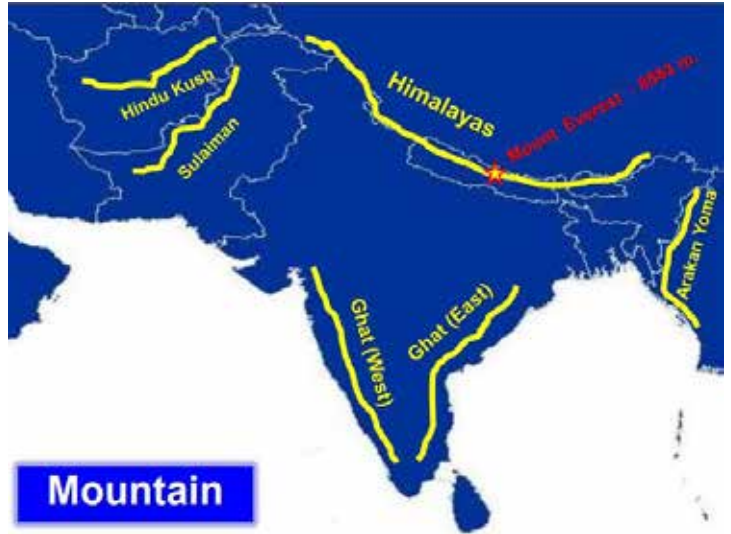
ลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคเอเชียใต้ แบ่งเป็น ๕ เขต ดังนี้

๑. เขตเทือกเขาสูงตอนเหนือ

เป็นเขตเทือกเขาหินใหม่ซึ่งเป็นเทือกเขาที่แยกตัวไปจากจุดรวมที่เรียกว่า ปามิร์นอต หรือภาษาพื้นเมืองเรียกว่า ปามิร์ดุนยา แปลว่า หลังคาโลก มีความสูงประมาณ 3,500-4,500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จากปามิร์นอตมีเทือกเขาสูง ๆ ของทวีปเอเชียหลายแนว แต่แนวที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้และเป็นเขตแดนกันเอเชียใต้ออกจากภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่

๑.๑ เทือกเขาหิมาลัย (Himalaya Range)

เป็นเทือกเขาที่แยกอนุทวีปอินเดียออกจากที่ราบสูงทิเบต และใช้เป็นพรมแดนธรรมชาติที่กั้นภูมิภาคเอเชียใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทอดยาวในทิศทางตะวันออกเฉียง-ตะวันตก พาดผ่านพื้นที่ของ ๕ ประเทศ ได้แก่ ปากีสถาน อินเดีย จีน ภูฏานและเนปาล ในจำนวนยอดเขาสูงทั้งหมดตามแนวเทือกเขาหิมาลัย มียอดเขามากกว่า ๘๐ ยอดเขา ที่มีความสูงมากกว่า ๗,๐๐๐ เมตรขึ้นไป เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ ๓ สาย คือสินธุ คงคาและพรหมบุตร

เทือกเขาสำคัญในภูมิภาคเอเชียใต้

ที่มา :

http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AboutStudent/Document/Hist_India/pdf/Hist_SouthAsia_3_Physical.pdf

๑.๒ เทือกเขาสุไลมาน (Sulaiman Range)

เทือกเขาสุไลมาน เป็นเทือกเขาทางตะวันตกของปากีสถาน และเป็นเทือกเขาที่เป็นแนวพรมแดนปากีสถานกับอัฟกานิสถาน มีช่องเขาไคเบอร์ (Khyber Pass) ซึ่งเชื่อมพื้นที่หุบเขาสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอัฟกานิสถานเข้ากับที่ราบหุบเขาลุ่มแม่น้ำสินธุของปากีสถานและอินเดีย เป็นเส้นทางการเดินทางจากภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้สู่เอเชียใต้ตั้งแต่โบราณ

๑.๓ เทือกเขาฮินดูกูช (Hindu Kush Range)

เทือกเขาฮินดูกูชอยู่บริเวณรอยต่อของประเทศปากีสถานกับประเทศอัฟกานิสถาน มียอดเขาสูงที่มากกว่าระดับ ๗,๐๐๐ เมตร ถึง ๒๐ ยอด ยอดเขาที่สูงที่สุดคือยอดเขาดีร์อิชเมียร์ในประเทศปากีสถาน

๒. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำตอนเหนือ

เป็นบริเวณที่ราบต่ำถัดลงมาจากเทือกเขาสูงทางตอนเหนือของภูมิภาค เป็นเขตอุดมสมบูรณ์ที่สุดของภูมิภาคนี้ โดยครอบคลุมที่ราบลุ่มแม่น้ำ ๓ บริเวณ คือ

๒.๑ ที่ราบลุ่มแม่น้ำสินธุ (Indus river plains)

แม่น้ำสินธุ เป็นแม่น้ำที่ยาวที่สุดในปากีสถาน ถือเป็นเส้นเลือดใหญ่และสายหลักของชาวปากีสถานต้นกำเนิดของแม่น้ำอยู่บริเวณที่ราบสูงทิเบต มีความยาว ๓,๒๐๐ กิโลเมตร ก่อนจะไหลลงสู่ทะเลอาหรับทางตอนใต้ของปากีสถาน บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำสินธุเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานมาช้านาน ดังปรากฏหลักฐานที่เมืองโมเฮนโจดาโรและฮาร์ปปา เรียกในปัจจุบันว่า อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุหรืออารยธรรมดราวิเดียน

ภาพแสดงแม่น้ำสายต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้

ที่มาของภาพ : http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AboutStudent/Document/Hist_India/pdf/Hist_SouthAsia_3_Physical.pdf

๒.๒ ที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคา (Ganges river plains)

แม่น้ำคงคาเป็นแม่น้ำสายสำคัญของอินเดีย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดูคู่กับแม่น้ำ ยมุนา ที่ไหลขนานกัน มีต้นกำเนิดทางภาคเหนือของอินเดีย บริเวณเทือกเขาหิมาลัย ไหลผ่านทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียไปทางตะวันออก และรวมกับแม่น้ำพรหมบุตรที่ประเทศบังกลาเทศ เกิดเป็นดิน ดอนสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ชื่อว่าสามเหลี่ยมปากแม่น้ำคงคา นับเป็นแหล่งชลประทานและการคมนาคมที่สำคัญแห่ง หนึ่ง ก่อนจะไหลออกที่อ่าวเบงกอล แม่น้ำคงคา มีความยาวประมาณ ๒,๕๑๐ กิโลเมตร

๒.๓ ที่ราบลุ่มแม่น้ำพรหมบุตร (Brahmaputra river plains)

แม่น้ำพรหมบุตรเป็นแม่น้ำที่กั้นเขตแดนสายสำคัญสายหนึ่งของทวีปเอเชีย มีความยาว ๒,๙๐๐ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเขตปกครองตนเองทิเบต จากนั้นไหลผ่านพื้นที่ตอนใต้ของ ทิเบต แล้วไหลวกไปทางตะวันตกเฉียงใต้ผ่านหุบเขาอัสสัมและไปทางใต้ผ่านประเทศบังกลาเทศ มี จากนั้นได้ไหล มารวมกับแม่น้ำคงคา เกิดเป็นดินดอนสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ชื่อว่าสามเหลี่ยมปากแม่น้ำคงคา นับเป็นแหล่ง ชลประทานและการคมนาคมที่สำคัญแห่งหนึ่ง

๓. ที่ราบสูงตอนกลางและตอนใต้

ที่ราบสูงเดคคาน
ที่มา :

http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AboutStudent/Document/Hist_India/pdf/Hist_SouthAsia_3_Physical.pdf

ที่ราบสูงเดคคาน (Deccan Plateau) เป็นเขตหินเก่าผ่านการสึกกร่อนมานาน มีอาณาเขตเริ่มจากตอนใต้ของเขตที่ราบลุ่มน้ำ โดยเริ่มจากแนวเทือกเขาใหญ่ๆ ที่คั่นอยู่ เช่น เทือกเขาวินไฮย (Vindhya) เทือกเขาสัตปุระ (Satpura) เทือกเขาไมคาลา (Maikala) และเทือกเขาอชันตา (Ajanta) เทือกเขาเหล่านี้มีความสูงต่างกัน ตั้งแต่ ๔๖๐ - ๑,๒๒๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล สองฝั่งของเขตคาบสมุทรเดคคาน ก่อถึงชายฝั่งทะเลมีเทือกเขากัทส์ (Ghats) ตะวันออก และเทือกเขากัทส์ตะวันตกขนาบอยู่ เนื่องด้วยที่ราบสูงเดคคานมีลักษณะเป็นที่ราบสูงรูปโตะ คือ เป็นที่ราบสูงที่มีทะเลหรือที่ราบล้อมรอบเป็นขอบทำให้ยกตัวขึ้นสูงกว่าบริเวณโดยรอบอย่างเห็นได้ชัด เกิดเป็นลักษณะเหมือนรูปโตะ จึงทำให้บริเวณส่วนใหญ่ของที่ราบสูงได้รับอิทธิพลความชื้นจากทะเลน้อยมาก มีสภาพแห้งแล้งแบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทรายและทะเลทราย

๔. ที่ราบชายฝั่งทะเล

ที่ราบชายฝั่งทะเลของภูมิภาคเอเชียใต้ที่สำคัญ คือ ที่ราบชายฝั่งทะเลแคบ ๆ ขนาบทั้งสองฝั่งของที่ราบสูงเดคคาน ได้แก่ ที่ราบชายฝั่งทางตะวันออก เรียกว่า **ชายฝั่งโคโรเมนเดล (Coromandel coast)** และที่ราบชายฝั่งตะวันตก เรียกว่า **ชายฝั่งทะเลมาลาบาร์ (Malaba coast)** ชายฝั่งทั้งสองมีความสำคัญในการใช้เป็นเส้นทางการค้าทางทะเลตั้งแต่โบราณระหว่างอาหรับและเปอร์เซียกับจีนซึ่งต้องผ่านชายฝั่งนี้ จากแผนที่ทะเลของอินเดีย นั้น ชายฝั่งบนแผ่นดินใหญ่ของอินเดียประกอบด้วยหาดทรายถึงร้อยละ ๔๓ กรวดและหินร้อยละ ๑๑ รวมถึงหน้าผาและร้อยละ ๔๖ เป็นดินเลนและโคลน ในปัจจุบันชายฝั่งทะเลทั้งสองมีเมืองท่าสำคัญ เช่น เมืองมุมไบทางฝั่งตะวันตก เมืองเจนไนและเมืองวิศาขapattnam ทางฝั่งตะวันออก เป็นต้น

เมืองมุมไบ เมืองท่าสำคัญทางฝั่งตะวันตกของอินเดีย
ที่มาของภาพ : <https://1th.me/e68Et>

๕. หมู่เกาะ

หมู่เกาะมัลดีฟส์ เกิดจากซากปะการังทับถม
จนเกิดเป็นแผ่นดิน เรียกว่า อะทอลล์ (Atoll)
ที่มา : <https://1th.me/e5d2Z>

หมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียใต้ทั้งหมด
ตั้งอยู่ในมหาสมุทรอินเดีย เกาะที่ใหญ่ที่สุด
ได้แก่ *เกาะศรีลังกา (Sri Lanka Island)*
ซึ่งเป็นที่ตั้งของประเทศศรีลังกา ตั้งอยู่บน
จุดปลายสุดด้านตะวันออกเฉียงใต้ของอนุ
ทวีปอินเดีย พื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะเป็นที่
ราบสลับภูเขา และมีที่ราบชายฝั่ง ทาง
ตอนกลางเต็มไปด้วยภูเขาและป่าไม้ทาง
ตอนใต้มีลักษณะเป็นเนินเขาและภูเขา
นอกจากนี้ยังมีหมู่เกาะที่สำคัญ เช่น *หมู่
เกาะมัลดีฟส์ (Maldives Islands)* ตั้งอยู่
ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของภาคพื้นทวีป
เกิดจากซากปะการังทับถมจนเกิดเป็น
แผ่นดิน เรียกว่า “อะทอลล์ (Atoll)”

จำนวนกว่า ๑,๑๙๐ เกาะ *หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์
(Andaman and Nicobar Islands)* เป็นหมู่เกาะขนาดใหญ่
ที่มีเกาะรวมกันทั้งหมด ๕๗๒ เกาะ ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวเบงกอล

และทะเลอันดามัน ในบรรดาเกาะทั้งหมดมีเพียง ๓๘ เกาะเท่านั้นที่มีมนุษย์อาศัยอยู่ราว ๓๕๐,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่
ประมาณร้อยละ ๙๒ ของพื้นที่ปกคลุมไปด้วยป่าฝนหนาที่บ โดยมีเกาะนิโคบาร์ใหญ่เป็นศูนย์กลางทางใต้ และมี
เกาะอันดามันเป็นศูนย์กลางทางตอนเหนือ หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์เป็นส่วนหนึ่งของประเทศอินเดีย ทางการ
อินเดียได้จัดให้หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์เป็นดินแดนสหภาพแห่งหนึ่ง

ใบกิจกรรม เรื่อง สร้างสถานการณ์คำเอเชียใต้

คำสั่งแจง ให้นักเรียนวาดรูปจากคำสำคัญที่กำหนดให้ พร้อมตกแต่งให้เรียบร้อย
คำสำคัญที่กำหนดให้ : เมืองแก้ว , ฮฮสันดา , บริษัทอินเดียนตะวันออก , บริษัทของฝรั่งเศส , ป้อมปราการ , ศาล , โรงเรียนปณั,
เมืองกัลกัตตา , กบฏซีปอย , กองเกรสแห่งชาติอินเดีย , สันนิบาตมุสลิม

ใบกิจกรรม เรื่อง “ลำดับเหตุการณ์ก่อนยุคอาณาจักรมอญ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความสำคัญของเหตุการณ์ปกครองแต่ละยุค ระบุแหล่งอารยธรรมและช่วงเวลาให้ถูกต้องสมบูรณ์

ยุคกลุ่มแม่น้ำสินธุ
ความสำคัญโดยสังเขป
แหล่งอารยธรรมที่พบ
ช่วงปี คริสต์ศักราช

ยุคพระเวท
ความสำคัญโดยสังเขป
แหล่งอารยธรรมที่พบ
ช่วงปี คริสต์ศักราช

ยุคจักรวรรดิ
ความสำคัญโดยสังเขป
แหล่งอารยธรรมที่พบ
ช่วงปี คริสต์ศักราช

ยุคราชวงศ์คุปตะ
ความสำคัญโดยสังเขป
แหล่งอารยธรรมที่พบ
ช่วงปี คริสต์ศักราช

ยุคราชวงศ์เมกุล
ความสำคัญโดยสังเขป
แหล่งอารยธรรมที่พบ
ช่วงปี คริสต์ศักราช

ใบความรู้

เรื่อง พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคเอเชียใต้

ภูมิภาคเอเชียใต้เป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก คือ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ซึ่งอยู่บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย อารยธรรมแห่งนี้กำเนิดขึ้นเมื่อราว ๓,๐๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช สันนิษฐานว่าชาวดราวิเดียนซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองดั้งเดิมเป็นผู้สร้างสรรค์อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบในบริเวณเมืองฮาร์ปพาในแคว้นปัญจาบของอินเดีย และเมืองโมเฮนโจดาโร ริมฝั่งแม่น้ำสินธุในประเทศปากีสถาน พบว่าเมืองโบราณดังกล่าวมีการวางผังเมืองอย่างดี แบ่งเป็นเขตที่อยู่อาศัย ตลาด ศาสนสถาน ระบบชลประทาน และศูนย์กลางของเมืองสำหรับเก็บพืชผลธัญญาหาร นอกจากนี้ยังพบศิลปวัตถุต่าง ๆ เช่น เครื่องประดับ เครื่องปั้นดินเผา ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากทองแดงและสำริด การปกครองของชาวดราวิเดียนคงมีลักษณะรวมอำนาจ โดยมีกษัตริย์หรือนักบวชเป็นผู้นำทางการเมืองและมีอำนาจสูงสุด

ภาพชาวดราวิเดียนในภูมิภาคเอเชียใต้

ที่มาของภาพ : shorturl.at/aiET2

ภาพเมืองโบราณในบริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ

ที่มาของภาพ : <https://1th.me/hBMhk>

ต่อมาราว ๒,๐๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช ประชาชาติอารยันได้อพยพจากเอเชียกลางเข้ามายึดครองบริเวณทางเหนือของเอเชียใต้ และขับไล่พวกดราวิเดียนให้ถอยร่นไปอยู่ทางใต้ ช่วงเวลาที่พวกอารยันตั้งถิ่นฐานและปกครองดินแดนนี้เรียกว่า สมัยพระเวท (๑,๕๐๐ - ๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช) โดยแยกกันอยู่เป็นเผ่า มีผู้นำเผ่าปกครองเป็นอิสระ ต่อมาเกิดเมืองและรัฐหลายแห่ง เมื่อ ๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช พวกเปอร์เซียและกรีกสมัยพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์มหาราชได้เข้ามาบุกรุกดินแดนแถบนี้

ภาพแสดงการอพยพของชาวอารยัน

ที่มาของภาพ : <https://bit.ly/3uv5dm6>

ในราว ๓๒ ปีก่อนคริสต์ศักราช รัฐต่าง ๆ ถูกรวบรวมเข้ามาปกครองเป็นจักรวรรดิ โดยพระเจ้าจันทรคุปต์ได้ก่อตั้งราชวงศ์เมารยะ เป็นราชวงศ์แรกปกครองดินแดนแถบนี้และขยายอำนาจครอบครองดินแดนอย่างกว้างขวาง ในสมัยต้นคริสตกาลดินแดนแถบนี้อยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิคุปตะ และได้ขยายอำนาจครอบครองดินแดนในบริเวณลุ่มแม่น้ำคงคา ต่อมาจักรวรรดิคุปตะเสื่อมลง ดินแดนเหล่านี้จึงแตกแยกออกเป็นแคว้นเล็กแคว้นน้อย

ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ พวกมุสลิมชาวเติร์กได้เข้ามายึดครองดินแดนแถบนี้ ทำให้ศาสนาอิสลามแผ่ขยายไปทั่วเอเชียใต้ ตั้งจักรวรรดิมุสลิมขึ้นปกครองภายใต้ราชวงศ์เดลี และราชวงศ์โมกุล

(อ้างอิงจากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ๒ สำนักพิมพ์เอมพันธ์)

๑. ความเสื่อมของราชวงศ์โมกุล

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ภายหลังจากรัชสมัยของพระเจ้าโอริ่งเซปเป็นต้นมา จักรวรรดิโมกุลเริ่มเกิดความเสื่อมจากเหตุปัจจัยต่อไปนี้

๑. ปัจจัยภายใน กล่าวคือ กองทัพบกขาดความเข้มแข็ง แม่ทัพนายกองอ่อนแอ ขุนนางแก่งแย่งอำนาจชิงดีชิงเด่นกัน ชีวิตในราชสำนักเป็นไปอย่างฟุ่มเฟือย เกิดความแตกแยกในจักรวรรดิ อันสืบเนื่องมาจากนโยบายการปกครองในสมัยของพระเจ้าโอริ่งเซปที่สร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มชนต่างๆ เช่น ชาวซิกข์ทางเหนือ หรือพวกนักรบมาราธาทางตะวันตกใกล้ชายฝั่งทะเล นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจอันสืบเนื่องมาจากการทำสงคราม การกบฏของขุนนาง

และการปล้นสะดมของบรรดาโจรสลัด ทำให้ต้องสูญเสียเงินทองในท้องพระคลังเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังส่งผลถึงภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการค้าได้รับผลกระทบจนกระทั่งหยุดชะงัก

๒. ปัจจัยภายนอก ในปี ค.ศ. ๑๗๓๘ กองทัพเปอร์เซียภายใต้การนำของนาดีร์ ชาห์ ได้เข้ารุกรานดินแดนจักรวรรดิโมกุล แต่ปรากฏว่าราชวงศ์โมกุลไม่ได้เอาใจใส่ต่อการรุกรานนี้ ปล่อยให้กองทัพเปอร์เซียยกทัพเข้ามาโดยปราศจากการขัดขวาง จนกระทั่งมาถึงกรุงเดลีและทำการสังหารหมู่รวมถึงปล้นสะดมทรัพย์สินที่สำคัญไปมากมาย เป็นการซ้ำเติมให้จักรวรรดิโมกุลอ่อนแอลงไปอีก

จากความอ่อนแอดังกล่าวส่งผลให้จักรวรรดิโมกุลแตกแยกออกเป็นหลายฝ่าย เกิดกลุ่มอำนาจที่แบ่งแยกและปกครองดินแดนต่าง ๆ เช่น อัฟกานิสถานที่ถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเปอร์เซีย อุปราชแห่งเดคข่านที่ขยายอิทธิพลในแคว้นไฮเดอราบัด พวกมาราธาซึ่งขยายอำนาจในแคว้นปัญจาบ ส่วนทางตอนใต้ก็มีอิทธิพลหนึ่งที่กำลังรุกรืบ คือ บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ

๒. การเข้ามายึดครองเอเชียใต้เป็นอาณานิคมของอังกฤษ

อังกฤษไม่ใช่ชาติแรกที่เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายในประเทศอินเดีย (ชาติแรกคือ โปรตุเกส ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕) แต่อังกฤษสามารถตั้งหลักแหล่งการค้า จนกระทั่งขยายอิทธิพลแทรกแซงการเมืองจนสามารถมีอิทธิพลเหนือดินแดนอินเดียได้ การเข้ามาของอังกฤษในช่วงแรกนั้นมาในนามของ **บริษัทอินเดียตะวันออก** ซึ่งก่อตั้งขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ เพื่อผูกขาดการค้าในอินเดียและโลกตะวันออกในนามของรัฐบาลอังกฤษ โดยเริ่มตั้งสถานีการค้าในเมืองชายฝั่งทะเล เช่น เมืองสุราต มัทราส บอมเบย์ กัลกัตตา ต่อมาบริษัทการค้าของฝรั่งเศสได้เข้ามาค้าขายในอินเดียและเริ่มแทรกแซงกิจการทางการเมืองของอินเดีย ทำให้บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษเริ่มแทรกแซงทางการเมืองและการทหารในแคว้นต่างๆ ของอินเดียเพื่อแข่งขันกับฝรั่งเศส แต่ในที่สุดฝรั่งเศสพ่ายแพ้ให้กับอำนาจของอังกฤษ ทำให้อังกฤษค่อยๆ สร้างอำนาจจนกระทั่งแคว้นต่างๆ ค่อยๆ กลายเป็นรัฐในอารักขาและอาณานิคมของอังกฤษ โดยเมืองที่อยู่ในอาณัติของบริษัทอินเดียตะวันออก จะมีข้าหลวงซึ่งแต่งตั้งจากอังกฤษเป็นผู้ปกครองดูแลผลประโยชน์ของบริษัท โดยแต่ละเมืองจะมีทหารรับจ้างเพื่อป้องกันเมืองเหล่านั้น

หลังจากที่บริษัทอินเดียตะวันออกได้มีอิทธิพลทางการเมือง และเศรษฐกิจในอินเดียแล้ว บริษัทอินเดีย|ตะวันออกได้จ้างชาวพื้นเมืองมาเป็นทหารรับจ้าง ซึ่งเป็นเหตุนำมาสู่ความไม่พอใจของชาวพื้นเมืองที่มีต่อชาวอังกฤษและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมความเชื่อ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดนำไปสู่การลุกฮือต่อต้านของทหารพื้นเมือง ขยายเป็นจลาจลในดินแดนต่าง ๆ ที่เรียกว่า**กบฏชิปอย** ใน ค.ศ. ๑๘๕๗-๑๘๕๘ ก่อนที่อังกฤษจะปราบปรามได้สำเร็จและเข้าปกครองอินเดียเป็นอาณานิคมโดยยกเลิกกิจการของบริษัทอินเดียตะวันออกและรัฐบาลอังกฤษเข้ามาปกครองอินเดียโดยตรงตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๕๘

กบฏชิปอย

ที่มา : หนังสือเรียนประวัติศาสตร์, ศธ. สพฐ., พ.ศ. ๒๕๕๔, ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒,

หน้า ๑๖๒

หลังจากที่รัฐบาลอังกฤษปกครองอินเดีย ได้มีการจัดการปกครองอินเดียใหม่ แบ่งการปกครองเป็น ๒ ลักษณะ คือ รัฐบาลอินเดียภายใต้การปกครองของอังกฤษ โดยมีผู้ปกครองเป็นตัวแทนกษัตริย์อังกฤษมาปกครองในตำแหน่ง **อุปราช** ปกครองดินแดนส่วนใหญ่ของอินเดีย โดยเฉพาะเมืองสำคัญ เช่น บอมเบย์ มีทราซ เบนกอล ไฮเดอราบด์ เป็นต้น ส่วนที่เหลือให้ชาวพื้นเมืองปกครองตนเองแต่่นโยบายทางทหารและต่างประเทศให้อังกฤษ เป็นผู้ดูแล

แผนที่ประเทศอินเดีย

เกษ

ที่มา : <https://1th.me/On4xE>

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:British_Indian_Empire_1909_Impe

สภาพเศรษฐกิจในสมัยเป็นอาณานิคมของอังกฤษ งานทางหัตถกรรมได้ลดความสำคัญลง โดยหันมาส่งเสริมด้านอุตสาหกรรม เพื่อผลิตสินค้าอันเป็นที่ต้องการของตลาดโลก เช่น ทอผ้า เหล็ก กระดาษ และเครื่องหนัง นอกจากนี้อินเดียรวมถึงศรีลังกายังเป็นแหล่งเกษตรกรรมขนาดใหญ่ โดยพืชที่ปลูกอย่างแพร่หลาย ได้แก่ ชา ฝ้าย ฝิ่น

ทางด้านสังคม อังกฤษได้พยายามยกเลิกประเพณีบางอย่าง เช่น พิธีสตี (การเผาตัวตายของหญิงฮินดูที่สามีตาย) รวมไปถึงพัฒนาทางด้านการศึกษา ภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษาราชการใช้ในอินเดีย ภาษาอังกฤษได้วางรากฐานการศึกษาในอินเดีย ตั้งแต่ระดับมัธยมจนถึงมหาวิทยาลัย ศึกษาแนวความคิดและ

วิทยาการก้าวหน้าตามแบบตะวันตก ทำให้ชาวอินเดียได้รับแนวคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น

๓. การเรียกร้องเอกราชของชาวอินเดีย

ในปี ค.ศ.๑๘๘๕ **คองเกรสแห่งชาติอินเดีย** (Indian National Congress : I.N.C.) ได้ก่อตั้งขึ้น องค์กรนี้เป็นองค์กรที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อเป็นที่ชุมนุมของชาวอินเดีย และ “ต่อสู้เพื่อชาวอินเดียทุกคนโดยไม่คำนึงถึงศาสนา” บทบาทของคองเกรสแห่งชาติอินเดียในช่วงแรกคือ การวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลอังกฤษ และจะได้พัฒนาจนกลายเป็นศูนย์กลางในการเรียกร้องเอกราชในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังมีอีกองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นและต่อสู้ในการเรียกร้องเอกราชคือ **สันนิบาตมุสลิม** (Muslim League) ซึ่งก่อตั้งในปี ค.ศ.๑๙๐๖โดยชาวอินเดียที่เป็นมุสลิมและได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษเพื่อคานอำนาจกับคองเกรสแห่งชาติอินเดียซึ่งมีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวฮินดู สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างชาวฮินดูกับชาวมุสลิมซึ่งจะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเรียกร้องเอกราชของชาวอินเดีย และจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ภายหลังจากอินเดียได้รับเอกราช

ซ้าย : เยาวหราช เนห์รู ขวา : มหาตมะ คานธี

ที่มา :

<https://1th.me/6pmV2>

<https://1th.me/NugUZ>

จากความรู้สึกชาตินิยมที่ค่อย ๆ มีขึ้นในหมู่ชาวอินเดีย ประกอบกับปัญญาชนชาวอินเดียที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกและได้นำแนวคิดประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพกลับมาด้วย ทำให้เริ่มมีแกนนำชาวอินเดียต้องการให้อังกฤษประกาศเอกราชให้กับดินแดนของตน โดยแกนนำที่มีบทบาทในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชให้กับอินเดียมากที่สุด คือ **มหาตมะ คานธี** ซึ่งเริ่มมีบทบาทใน कांग्रेस แห่งชาติอินเดียช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ เป็นต้นมา มหาตมะ คานธี ใช้วิธีที่เรียกว่า **สัตยาเคราะห์** เน้นการต่อสู้โดยสันติวิธี (อหิงสา) เช่น อดอาหารประท้วง หรือการไม่ร่วมมือใด ๆ เป็นการดื้อแพ่งไม่ยอมปฏิบัติตามข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเงี้ยบๆ และไม่ใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ แกนนำคนสำคัญที่มีบทบาทในการเรียกร้องเอกราชและภายหลังการประกาศเอกราชอีกคนหนึ่ง คือ **เยาวหราช เนห์รู** ซึ่งในเวลาต่อมาได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของอินเดีย

ขบวนการสัตยาเคราะห์ของมหาตมะ คานธี เริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๙ โดยเป็นการนัดให้ชาวอินเดียทั่วประเทศหยุดทำงานและธุรกิจต่าง ๆ เพื่อประท้วงอังกฤษที่ออกกฎหมายให้อำนาจรัฐบาลจับกุมผู้ต้องสงสัยที่เป็นปฏิปักษ์กับอังกฤษได้ แต่กระบวนกรสัตยาเคราะห์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จเพราะได้เกิดเหตุจลาจลจนกระทั่งมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก แต่มหาตมะ คานธี ก็ยังคงมุ่งมั่นในการต่อสู้ในแนวทางนี้ โดยในเวลาต่อมากานธีได้นำชาวอินเดียต่อต้านกฎหมายเรียกเก็บภาษีเกลือของอังกฤษในปี ค.ศ. ๑๙๓๐ และเดินขบวนครั้งใหญ่เรียกร้องให้อังกฤษปลดปล่อยอินเดียในปี ค.ศ. ๑๙๔๒ มีการปะทะกันระหว่างประชาชนกับทางการอังกฤษจนถึงขั้นนองเลือดเกิดขึ้นในหลายเมืองของอินเดีย เหตุการณ์เหล่านี้บีบบังคับให้อังกฤษเริ่มปลดปล่อยอินเดีย โดยภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ รัฐบาลอังกฤษได้ปล่อยผู้นำ कांग्रेस แห่งชาติอินเดียจากที่คุมขัง และเสนอแนวคิดให้ชาวอินเดียเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เอง จนกระทั่งในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ รัฐบาลอินเดียได้คืนเอกราชให้กับอินเดีย ชาวอินเดียจึงถือเอาวันนี้เป็นวันประกาศอิสรภาพและวันหยุดราชการของประเทศเป็นประจำทุกปีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

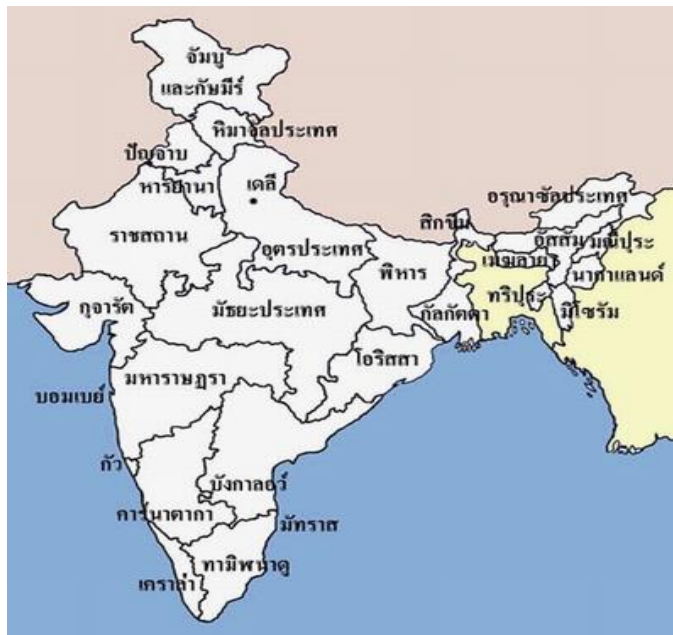
ใบความรู้

เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียใต้

ในสมัยพระเวทยุคต้น ลักษณะเศรษฐกิจเป็นเกษตรกรรมที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ โดยหมู่บ้านส่วนใหญ่ในเอเชียใต้ตั้งแต่อดีตมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง ชาวบ้านมีอาชีพตามวรรณะของตน สินค้าสำคัญ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม มีพ่อค้าชาวตะวันตกมาค้าขายด้วยจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติอังกฤษที่เข้ามาลงทุนในกิจการไร่ชา ไร่ฝ้าย ไร่ฝิ่นในอินเดียและศรีลังกาต่อมาจึงมีพัฒนาการทางการเกษตร รู้จักประดิษฐ์คันไถเกี่ยวข้าว ทอผ้า ขยายพื้นที่ทางเกษตรได้เพิ่มขึ้น ต่อมาเมื่อชาวมุสลิมอาหรับได้เข้ามายึดครองดินแดนทางตอนเหนือ พ่อค้าชาวมุสลิมทำให้การค้าของเอเชียใต้กับภูมิภาคอื่นเฟื่องฟูขึ้นมาจนกระทั่งกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ อังกฤษเข้าครอบครองอินเดียและอินเดียเป็นแหล่งผลิตสินค้าแล้วส่งไปยุโรป โดยได้พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีการสร้างเส้นทางรถไฟจากเมืองท่าต่างๆ เมืองหลายแห่งได้พัฒนาเป็นเมืองใหญ่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจหรือเมืองอุตสาหกรรม เช่น กัลกัตตา , บอมเบย์ , มัทราส เป็นต้น

หลังช่วงสงครามเย็นเป็นต้นมาเอเชียใต้ ได้รับการช่วยเหลือจากหลายประเทศทำให้อินเดียกลายเป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุดในภูมิภาค เช่น เมืองมุมไบ , บังคาลอร์, เดลี เป็นต้น

ภาพแสดงเมืองสำคัญในประเทศอินเดีย

ที่มาของภาพ : <http://thaiheritage.net/nation/neighbour/india1.htm>

- ภาพเมืองสำคัญต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้

ภาพเมืองบอมเบย์

ที่มาของภาพ : <https://1th.me/zgPfy>

ภาพการคมนาคมในเมืองกัลกัตตา

ที่มาของภาพ : <https://1th.me/jLn6S>

ภาพเมืองมุมไบ

ที่มาของภาพ : <https://1th.me/36hOP>

ใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการด้านสังคมของภูมิภาคเอเชียใต้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้ พร้อมทั้งวิเคราะห์พัฒนาการด้านสังคมในประเด็นต่างๆที่กำหนดให้

ข่าวเรื่อง สลด หนุ่มฉันทาลอินเดียถูกตีจนตาย ฐานครอบครองม้า สัตว์ของคนชั้นสูง

สำนักข่าวต่างประเทศรายงานว่า นาย ประทีป ราทต ชาวไร่หนุ่มอายุ ๒๑ ปี จาก วรรณะฉันทาล ซึ่งเป็นชนชั้นต่ำที่สุดในอินเดีย ถูกทุบตีจนตายนอนจมกองเลือด ที่หมู่บ้านทิมบี ในรัฐคุชราต ทางตะวันตกของอินเดีย หลังปรากฏภาพว่าเขาเป็นเจ้าของและขี่ม้า อันเป็นสิทธิพิเศษของคนชั้นสูง

บิดาของผู้เสียชีวิตระบุว่า ศพของลูกชายของเขาถูกพบไม่ไกลจากศพของม้าที่เขาเป็นผู้ซื้อให้ลูกชาย “ความรักม้าของลูกชายผม ทำให้เขาต้องถูกฆ่า” ผู้เป็นพ่อบอกกับสำนักข่าวเอเอฟพี “ประมาณ 1 สัปดาห์ก่อนตอนที่ผมกำลังขี่ม้ากับลูกชาย มีคนจากวรรณะ ‘กษัตริย์’ (Kshatriya - ชนชั้นสูงที่มีหน้าที่ปกครองประเทศและเป็นนักรบในภาวะสงคราม) จะเตือนพวกเราว่าอย่าขี่ม้าในหมู่บ้าน” พ่อของผู้ตายอ้างอีกว่า “เขาบอกว่าคนวรรณะฉันทาลไม่สามารถขี่ม้าได้ มีเพียง กษัตริย์ ที่ขี่ม้าได้ เขายังขู่จะฆ่าพวกเราด้วยหากเราไม่ยอมนำม้าไปขาย”

ทั้งนี้ การครอบครองม้าในอินเดียถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและความมั่งคั่ง และในอดีตเคยเกิดเหตุฆาตกรรมเพราะความแบ่งแยกทางชนชั้นวรรณะเกิดขึ้นในอินเดียมาแล้วหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม ตำรวจยังไม่ตัดความเป็นไปได้ที่จะมีแรงจูงใจอื่นๆ ที่มาของข่าว :

<https://www.thairath.co.th/news/foreign/1244117>

เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑

๑. จากคำว่า “วรรณะฉันทาล” ในข่าวดังกล่าว กล่าวถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

๒. ให้นักเรียนอธิบายสภาพสังคมของภูมิภาคเอเชียใต้ในปัจจุบันจากข่าว

.....

.....

.....

๓. แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวในปัจจุบัน

.....

.....

.....

ใบความรู้

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคเอเชียใต้

ภูมิภาคเอเชียใต้มีผู้คนอาศัยอยู่ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประชากรมีความหลากหลายทั้งวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน กระแสวัฒนธรรมหลักที่มีอิทธิพลต่อวิถีของประชากรส่วนใหญ่ในเอเชียใต้คือวัฒนธรรมอินเดีย โดยมีจารีตทางวัฒนธรรมของอิหร่าน อาหรับและตุรกี ซึ่งขยายมาจากทางตะวันตกได้ผสมผสานกันเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมอิสลามในดินแดนเอเชียใต้

ความเจริญทางอารยธรรมของเอเชียใต้มีรากฐานมาจากศาสนาทั้งที่กำเนิดขึ้นในดินแดนแห่งนี้ ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู พระพุทธศาสนา ศาสนาเชน และศาสนาอิสลามที่มาพร้อมกับชาวมุสลิมเมื่อเข้ามาปกครองอินเดีย ศาสนาและลัทธิดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนจนถึงปัจจุบัน

๑. ยุครุ่งเรืองของศาสนาพราหมณ์

มหากาพย์รามายณะ
ที่มา : <https://1th.me/gCZQ1>

เกษตรระหว่างตระกูลปาณฑพและ เการพ มีการสอดแทรกบทบาทหน้าที่ของคนที่อยู่ในสังคมดังปรากฏใน *ภควัทคีตา* สอนให้คนทำหน้าที่ของตนในสังคมให้

ครบถ้วน และมหากาพย์รามายณะ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการแบ่งชั้นวรรณะ การขยายอาณาเขตของอารยันไปทางตอนใต้และทำสงครามปราบชาวดราวิเดียน

ภายหลังจากที่ชนเผ่าอารยันได้อพยพและตั้งรกรากอย่างมั่นคงในดินแดนเอเชียใต้แล้ว ก็เริ่มมีการก่อตั้งอาณาจักรขึ้นในบริเวณทางตอนเหนือของอินเดีย ลักษณะเป็นนครรัฐอิสระ กระจายตัวบริเวณลุ่มแม่น้ำคงคา มี “ราชา” เป็นผู้ปกครอง ในยุคนี้เรียกว่า *ยุคมหากาพย์* (๑,๐๐๐-๕๐๐ ปีก่อนคริสตกาล) เพราะปรากฏหลักฐานที่สำคัญอันแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของชาวอารยัน คือ *มหากาพย์มหาภารตะ* เป็นสงครามกลางเมืองที่ทุ่งกุรุ

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
นับถือเทพเจ้า ๓ องค์

- พระพรหม ผู้สร้างโลก (ตรีมูর্তิ)
- พระศิวะหรือพระอิศวร ผู้ดูแลโลกและชีวิตมนุษย์
- พระวิษณุหรือพระนารายณ์ ผู้รักษา

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ที่มา : หนังสือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2561, หน้า 139

ในยุคนี้เป็นยุคที่ศาสนาพราหมณ์มีความเจริญเป็นอย่างมาก โดยได้พัฒนาจากความเชื่อดั้งเดิมของชาวอารยันในการนับถือพระเจ้าหลายองค์ โดยเทพเจ้าสูงสุดของศาสนาพราหมณ์ คือ **พระศิวะ**หรือ**พระอิศวร**เป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจสูงสุด **พระวิษณุ**หรือ**พระนารายณ์**ซึ่งจะอวตารลงมาเกิดในโลกมนุษย์เพื่อดับทุกข์ เชื้อ และ**พระพรหม**ผู้สร้างโลก พราหมณ์เป็นผู้ที่ติดต่อกับเทพเจ้าได้ด้วยการประกอบพิธีกรรมและร่ายบทสวดมนต์บูชาเทพเจ้าตามคัมภีร์พระเวท ดังนั้นจึงมีบทบาทสำคัญในสังคมอินเดีย อนึ่ง ศาสนายังสอนให้คนยอมรับเรื่องการเวียนว่าย

ตายเกิด ทำให้ชาวอินเดียยอมรับชะตากรรมของตนในโลกปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงการดำรงอยู่ในวรรณะที่ถูกกำหนดมาตั้งแต่เกิด แล้วมุ่งทำความดีเพื่อจะได้หลุดพ้นจากวัฏสงสาร จึงนับว่าศาสนาพราหมณ์มีอิทธิพลสำคัญต่อการหล่อหลอมความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวอินเดียมาก

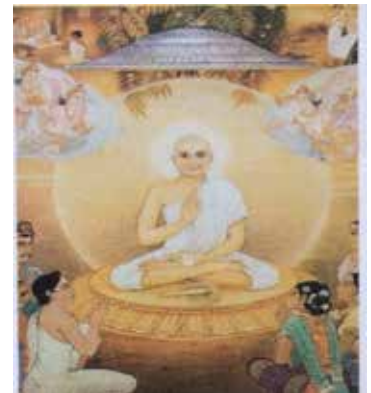
๒. กำเนิดพระพุทธศาสนาและศาสนาเซน

ในช่วงเวลาเดียวกับที่ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด ได้มีศาสนาถือกำเนิดขึ้นอีก ๒ ศาสนา คือ **พระพุทธศาสนา**อันมีศาสดาคือ **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ถือกำเนิดเมื่อประมาณ ๕๘๐ ปีก่อนคริสตกาล และ **ศาสนาเซน**อันมีศาสดาคือ**พระมหาวิระ** ถือกำเนิดเมื่อประมาณ ๖๐๐ ปีก่อน

พระพุทธรูปแบบคันธาระ

ที่มา : หนังสือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2561, หน้า 139

พระมหาวิระ

ที่มา : หนังสือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2561, หน้า 139

คริสตกาล ทั้งสองศาสนามีแนวคิดที่คล้ายคลึงกันหลายประการ เช่น การคัดค้านพิธีกรรม ความเชื่อ และการแบ่งวรรณะในศาสนาพราหมณ์ แต่ก็มีข้อปฏิบัติที่แตกต่างกัน คือ พระพุทธศาสนาจะเน้นการฝึกปฏิบัติทางจิตและการใช้

ปัญญาพิจารณาเพื่อให้ถึงซึ่งความหลุดพ้นสูงสุด คือ พระนิพพาน ส่วนศาสนาเซนสอนให้ทรمانหรือละทิ้งความเอาใจใส่ต่อร่างกายเพื่อให้จิตใจบริสุทธิ์ จุดประสงค์คือ เพื่อให้หลุดพ้นจากกรรมคล้ายกับพระพุทธศาสนา ในช่วงประมาณ ๓๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ดินแดนอินเดียได้ถูกชาวต่างชาติเข้ารุกรานคือเปอร์เซียและกรีก โดยเฉพาะกองทัพกรีกซึ่งนำโดยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชได้เข้ารุกราน

ทางตอนเหนือของอินเดียในช่วง ๓๒๖ ปีก่อนคริสตกาล ทำให้อินเดียได้รับอิทธิพลจากกรีก เช่น ศิลปะแบบกรีกซึ่งปรากฏเป็นพระพุทธรูปแบบแรกของพระพุทธศาสนา

เมื่อ ๓๒๑ ปีก่อนคริสตกาล พระเจ้าจันทรคุปต์ได้รวบรวมกำลังพลขับไล่กองทัพกรีกออกไป สถาปนาราชวงศ์โมริยะและสามารถรวบรวมดินแดนอินเดียให้เป็นปึกแผ่นได้เป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์อินเดีย กษัตริย์ที่มีชื่อเสียงที่สุดของราชวงศ์ คือ พระเจ้าอโศกมหาราช (ครองราชย์ในช่วง ๒๗๔-๒๓๗ ปีก่อนคริสตกาล) พระองค์ได้ขยายดินแดนมาบริเวณตอนใต้ แต่ผลจากการทำสงครามที่แคว้นกสิงคะซึ่งมีผู้คนบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ทำให้พระเจ้าอโศกมหาราชสลดพระทัยและเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้พระองค์หันมานับถือพระพุทธศาสนา

พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดในสมัยนี้ เช่น การทำสังคายนาพระไตรปิฎกและการส่งพระธรรมทูตออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนต่างๆ รวมทั้งดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย การสร้างพุทธศาสนสถานเป็นจำนวนมาก โดยปรากฏหลักฐานที่สำคัญ คือ สถูปสาญจีและเสาหินพระเจ้าอโศกมหาราช

มหาสถูปสาญจี

ที่มา : หนังสือเรียนประวัติศาสตร์, ศธ. สพฐ., พ.ศ. ๒๕๕๔,
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒, หน้า ๒๑๔

เสาหินอโศก

ที่มา : หนังสือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2561, หน้า 139

หลังจากสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแล้ว

ราชวงศ์โมริยะก็เริ่มเสื่อมลง ในช่วงนี้มีกษัตริย์ราชวงศ์อื่นๆ ขึ้นมามีอำนาจในดินแดนอินเดีย เช่น พระเจ้าเมนันเดอร์หรือพระเจ้ามิลินท์ซึ่งเป็นกษัตริย์เชื้อสายกรีก และราชวงศ์กุษาณะซึ่งมีกษัตริย์ที่สำคัญคือ พระเจ้ากนิษกะ ซึ่งเป็นยุคที่พระพุทธศาสนานิกายมหายานเจริญรุ่งเรืองมาก

ในช่วง ค.ศ.๓๒๐ พระเจ้าจันทรคุปต์ที่ ๑ ได้ทรงรวบรวมอินเดีย ให้เป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง และได้สถาปนาราชวงศ์คุปตะขึ้น ในยุคนี้ได้ชื่อว่าเป็นยุคทองของอินเดีย มีความเจริญรุ่งเรืองในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านศาสนาและปรัชญา ในยุคนี้เป็นยุคที่ศาสนาฮินดูซึ่งได้พัฒนา มาจากศาสนาพราหมณ์เจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นอย่างมาก แต่พระพุทธศาสนาก็ยังคงมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ ดังจะเห็นได้จากผลงานด้านศิลปกรรม เช่น ถ้ำอชันดา พระพุทธรูปที่มีความงดงาม ด้านวรรณกรรม ได้ชื่อว่าเป็น

ศิลปกรรมภายในถ้ำอชันดา

ที่มา : <https://1th.me/sgHDI>

ยุคทองของวรรณคดีสันสกฤต กวีที่มีชื่อเสียงคือ **กาลิทาส** ผู้แต่งศกุนตลา **ด้านวิทยาการ** มีการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๕ อาณาจักรของราชวงศ์คุปตะก็เริ่มแตกแยกเป็นแคว้นเล็กแคว้นน้อย ประกอบกับถูกพวกเชื้อสายเตอร์กเข้ามาโจมตี ในที่สุดราชวงศ์คุปตะก็สลายไปราวคริสต์ศตวรรษที่ ๖

๓. การเข้ามาของวัฒนธรรมอิสลามและการถือกำเนิดศาสนาซิกข์

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๗-๑๐ เป็นช่วงที่อินเดียอยู่ในสภาวะความวุ่นวายทางการเมือง อินเดียต้องเผชิญการรุกรานของพวกมุสลิม นั่นคือ มุสลิมเชื้อสายเติร์กจากเอเชียกลาง เข้าปกครองอินเดียภาคเหนือ และเผยแผ่ศาสนาอิสลามเข้าสู่ดินแดนเอเชียใต้ ในช่วงเวลาเดียวกันทางตอนใต้ของอินเดีย **อาณาจักรโจฬะ** ได้เจริญรุ่งเรืองขึ้น อาณาจักรแห่งนี้ถือได้ว่าเป็นแหล่งที่มั่นของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูในอินเดีย อีกทั้งยังมีความเจริญทางด้านการค้าเป็นอย่างมาก

กุตูป มินาร์ (Qutb Minar) กรุงนิวเดลี
สิ่งก่อสร้างในสมัยสุลต่านแห่งเดลี
ที่มา : <https://1th.me/zt3v4>

ต่อมาในปี ค.ศ.๑๒๐๖ ผู้นำมุสลิมเชื้อสายเติร์กจากรัฐอิสลามในบริเวณอัฟกานิสถานได้ก่อตั้ง**ราชวงศ์มัมลุก** แต่เนื่องจากเมืองหลวงตั้งอยู่ที่เมืองเดลี จึงเรียกว่า **สุลต่านแห่งเดลี** (คริสต์ศตวรรษที่ ๑๓-๑๖) การยึดครองอินเดียของพวกมุสลิมได้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน เป็นต้นว่ามีการนำภาษาเปอร์เซียเข้ามาใช้ในราชสำนัก ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นภาษาอูรดูซึ่งผสมผสานจากภาษาเปอร์เซีย สันสกฤต และอาหรับ ส่วนทางด้านศิลปกรรมก็มีการสร้างมัสยิด พระราชวัง หอคอย ฯลฯ ซึ่งผสมผสานศิลปะของมุสลิมกับฮินดู ทางด้านศาสนา ในปี ค.ศ.๑๔๖๙ ก็เกิดศาสนาใหม่ซึ่งนำหลักของศาสนาอิสลามกับฮินดูมาหลอมรวมกัน เกิดเป็น **ศาสนาซิกข์** นอกจากนี้ก็ยังมี การแลกเปลี่ยนทาง

วรรณคดี ปรัชญา ดาราศาสตร์ การแพทย์ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมเหล่านี้ไม่ได้เปลี่ยนความเชื่อและศรัทธาของคนอินเดียส่วนใหญ่ไปจากศาสนาฮินดูเลย

สุวรรณวิหาร เมืองอัมริตซาร์ ศาสนสถานสำคัญของศาสนาซิกข์

ที่มา : <https://1th.me/PzFD8>

ต่อมาในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ผู้รุกรานชาวเตอร์กกลุ่มใหม่ภายใต้การนำของ**บาบัวร์** (Babur) ซึ่งมีเชื้อสายสืบเนื่องมาจากนักรบชาวมองโกล เผ่าพันธุ์ของบาบัวร์จึงมีชื่อเรียกว่า โมกุล (Moghul) ซึ่งมาจากคำว่ามองโกล บาบัวร์ได้มีชัยชนะเหนือสุลต่านแห่งเดลีในปี ค.ศ.๑๕๒๖ และได้ตั้งตนเป็นใหญ่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคา และสถาปนาราชวงศ์โมกุลขึ้นปกครองอินเดียสืบมายาวนานกว่า ๓๐๐ ปี

กษัตริย์ที่สำคัญในยุคราชวงศ์โมกุลคือ **พระเจ้าอักบาร์มหาราช** (ครองราชย์ในช่วง ค.ศ.๑๕๕๖-๑๖๐๕) ในยุคนี้อินเดียเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมถึงมีสันติสุขระหว่างศาสนา เนื่องจากพระเจ้าอักบาร์ทรงเปิดโอกาสให้คนทุกศาสนามีสิทธิเท่าเทียมกันในหลายๆ ด้าน กษัตริย์ที่สำคัญอีกพระองค์หนึ่งคือ **พระเจ้าชาห์จาฮาน** ในยุคนี้อินเดียมีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญเกิดขึ้นหลายแห่ง เช่น **ทัชมาฮาล** อันเป็นอนุสรณ์สถานแห่งความรักของพระองค์ที่มีต่อพระนางมุมตซ์ มาฮาล ใช้เวลาก่อสร้างและตกแต่งนานถึง ๒๒ ปี ระหว่างปี ค.ศ.๑๖๓๒-๑๖๕๔

ภาพทัชมาฮาล

ที่มา : <https://1th.me/Urdk>

ใบกิจกรรม เรื่อง “South Asia On Tour”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนข้อมูลลงในตารางให้ครบถ้วนสมบูรณ์

อารยธรรมอินเดียสมัยก่อนประวัติศาสตร์	อารยธรรมอินเดียสมัยประวัติศาสตร์
อธิบายภาพรวม	อธิบายภาพรวม
<ul style="list-style-type: none"> ● เมืองโบราณฮาร์ปปา ความสำคัญ.....	<ul style="list-style-type: none"> ● สถูปสาญจี ความสำคัญ.....
<ul style="list-style-type: none"> ● ถ้ำอชันดา ความสำคัญ.....	<ul style="list-style-type: none"> ● สุสานทัชมาฮาล ความสำคัญ.....
แหล่งอารยธรรมภูมิภาคเอเชียใต้ที่นักเรียนประทับใจ เพราะเหตุใด.....	<ul style="list-style-type: none"> ● พระพุทธรูปคันธาระ ความสำคัญ.....
ยกตัวอย่างแหล่งอารยธรรมภูมิภาคเอเชียใต้ที่นักเรียน พบในประเทศไทย.....	<ul style="list-style-type: none"> ● เสาศิรินโศก ความสำคัญ.....

ใบความรู้เรื่อง “South Asia On Tour”

แหล่งอารยธรรมและแหล่งมรดกโลกของภูมิภาคเอเชียใต้

แหล่งอารยธรรมอินเดีย

- **อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ**

เป็นอารยธรรมกึ่งก่อนประวัติศาสตร์ เพราะแม้จะพบตราประทับเป็นรูปคล้ายตัวอักษร แต่ยังไม่สามารถอ่านได้ สันนิษฐานว่าชาวทราวิทหรือดราวิเดียน หรือทมิฬ ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองเป็นผู้ให้กำเนิดอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ

นอกจากนี้บริเวณที่ตั้งของลุ่มแม่น้ำสินธุสามารถติดต่อกับดินแดนเมโสโปเตเมียดินแดนที่เป็นแหล่งอารยธรรมโลกอีกแห่งหนึ่ง สถาปมิมิประเทศดังกล่าวทำให้ลุ่มแม่น้ำสินธุเป็นแหล่งกำเนิดของอารยธรรมอินเดียโบราณที่เจริญรุ่งเรืองเมื่อประมาณ ๒,๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช

นักโบราณคดี เรียกชื่ออารยธรรมที่ขุดค้นพบตามชื่อเมืองที่เป็นที่ตั้งของซากเมืองโบราณคือ เมืองฮาร์ปพา (Harappa) นอกจากเมืองฮาร์ปพาแล้ว นักโบราณคดียังขุดพบซากเมืองโบราณอีกแห่งคือ เมืองโมเฮนโจ-ดาโร (Mohenjo-Daro)

การประกอบอาชีพมีผู้ประกอบอาชีพทางการผลิตสินค้าและการค้าขาย ช่างฝีมือผลิตเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องประดับจากโลหะ เช่น ทองแดง เงิน ทอง และโลหะผสม เช่น สำริด และใช้เปลือกหอยและงาช้างมาเป็นวัสดุประกอบเครื่องประดับด้วย อีกทั้งยังมีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาและผ้าฝ้ายสำหรับขาย โดยนักโบราณคดีได้พบตราปิดหีบห่อสินค้าจากฮาร์ปพาในดินแดนเมโสโปเตเมีย ซึ่งบ่งชี้ว่าชาวฮาร์ปพาได้ผลิตสินค้าเพื่อการค้าและมี การค้ากับต่างแดน แต่เนื่องจากนักโบราณคดี ไม่พบบันทึกหรือหลักฐานที่เป็นตัวอักษรในซากโบราณคดี ของอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ

ผู้คนที่มิบทบาทในการพัฒนาและสร้างสรรค์อารยธรรมในแถบนี้มีด้วยกัน ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในลุ่มแม่น้ำสินธุตั้งแต่ปลายยุคหินใหม่ เรียกว่า “ดราวิเดียน” มีรูปร่างเล็ก ผิวดำ จมูกแบน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ “อินโด-อารยัน” มีรูปร่างสูงใหญ่ จมูกโด่ง ผิวขาว มีถิ่นอาศัยอยู่บริเวณภาคกลางของทวีปเอเชียรอบๆ ทะเลสาบแคสเปียน

ต่อมาได้อพยพจากถิ่นเดิมไปยังดินแดนอื่นๆ กลุ่มหนึ่งอพยพไปตั้งถิ่นฐานบริเวณคาบสมุทรกรีซและในแหลมอิตาลี กลุ่มนี้เรียกว่า “อินโดยูโรเปียน”

กลุ่มที่สองไปตั้งถิ่นฐานทางทิศตะวันออกเฉียงใต้บริเวณอัฟกานิสถานและขยายสู่ทิศตะวันตกเข้าไปยังเปอร์เซีย กลุ่มนี้เรียกว่า “เปอร์เซีย” และกลุ่มที่สามขยายมาทางตะวันออกเข้ามาด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดีย กลุ่มนี้เรียกว่า “อินโดอารยัน” และได้พัฒนาอารยธรรม ต่อมาดินแดนแห่งนี้ได้กลายเป็นบ่อเกิดของลัทธิความเชื่อ ศาสนา และระบบปรัชญามากมาย

- **พวกดรวิเดียน**

ภาพชาวทมิฬ

ที่มาของภาพ : <https://becommon.co/culture/why-tamil2/>

พวกดรวิเดียนหรือทราวิทหรือทมิฬ มีผิวดำ ริมฝีปากหนา จมูกแบน ซึ่งอยู่อาศัยในอินเดียก่อนที่พวกอารยันซึ่งมีรูปร่างสูงใหญ่ ผิวขาว จมูกโด่ง จะอพยพเข้ามา ชาวอารยันได้ยึดครองและให้ชาวทมิฬเป็นนผู้รับใช้ ถูกเรียกว่า ทาส ซึ่งเป็นที่มาของการเกิดระบบวรรณะในสังคมอินเดีย

คำว่า ‘ทมิฬ’ หากสืบค้นความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ จะมีคำจำกัดความว่า (๑) [ทะมิน] น. ชนพื้นเมืองอินเดียเผ่าหนึ่ง ปัจจุบันมีอยู่มากทางอินเดียแถบใต้และเกาะลังกาแถบเหนือ, ชื่อภาษาของชนเผ่านั้น. (ป.).

(๒) [ทะมิน] ว. ดุร้าย, ร้ายกาจ, เช่น ใจทมิฬ ยุคทมิฬ, บางทีก็ใช้เข้าคู่กับคำ หินชาติ เป็น ใจทมิฬหินชาติ. (ป.).

ปัจจุบัน ภาษาทมิฬยังจัดว่าเป็นภาษาเก่าแก่ที่สุดภาษาหนึ่งของโลกที่ยังไม่ตาย อีกทั้งยังเป็นภาษาแรกที่มีการเขียนแบบเฉพาะสำหรับบทกวี โดยมีผู้ใช้ภาษาทมิฬประมาณ ๗๘ ล้านคน นับเป็นภาษาที่มีผู้ใช้มากที่สุดเป็นอันดับที่ ๒๐ ของโลก

- **พวกอารยัน**

ชาวอารยันเป็นชนเผ่าอินโด-ยูโรเปียน รุกรานเข้าไปในแถบลุ่มแม่น้ำสินธุ บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียตั้งแต่ ๑,๗๕๐ ปีก่อนคริสตกาลเป็นอย่างน้อย แต่จุดเปลี่ยนแปลงที่ชาวอารยันได้กระทำเกิดขึ้น ๑,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาลลงมา โดยพวกเขาขยายการรุกรานจากแคว้นปัญจาบไปทางตะวันออก

เหตุที่กล่าวว่าเป็นจุดเปลี่ยนแปลงหลัก เพราะว่าชาวอารยันมีเทคโนโลยีทางการทหารที่เหนือกว่าใคร พวกเขาใช้ม้า ทั้งทหารม้าและรถศึกเทียมม้ารวมทั้งมีอาวุธที่เป็นเนื้อโลหะทั้งหมดนี้ทำให้ชาวอารยันมีกองทัพที่แข็งแกร่งและสามารถเดินทัพได้รวดเร็ว พวกเขาเป็นพวกเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ ต่างจากกลุ่มชนที่เพาะปลูกทำการเกษตร ซึ่งจะต้องอยู่เป็นหลักแหล่ง ข้อได้เปรียบเหล่านี้ทำให้ชาวอารยันขึ้นเป็นชนชั้นปกครอง ชาวอารยันมีวิถีคล้องช้างและควายเป็นของตน ยิ่งพวกเขาขยายอำนาจมาทางตะวันออกมากเข้าๆ เราก็จะเห็นวัวอยู่ในกองทัพของพวกเขา มากขึ้นเท่านั้น แน่นนอนว่านอกจากจะเป็นพาหนะแล้ว วัวยังเป็นอาหารของชนผู้เร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ด้วย อีกทั้งเมื่อชาวอารยันเดินทางไปยังที่ใดได้

- เมืองโมเฮนโจดาโร

ที่มาของภาพ : <https://1th.me/hBMhk>

ความเจริญเกิดขึ้นเมื่อ ๒,๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราชหรือ ประมาณ ๔,๕๐๐ ปี ผู้ทำการขุดค้นพบ คือ เซอร์ จอห์น มาร์แชล นักโบราณคดีชาวอังกฤษ ในบริเวณเมืองโบราณยังพบตราประทับจำนวนมากซึ่งมีรูปสลักแตกต่างกัน มีทั้งรูปคน สัตว์ เช่น วัว ควาย เสือ แต่ยังไม่สามารถอ่านได้ นอกจากนี้ยังพบตราประทับของอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุใน เมโสโปเตเมียและตราประทับรูปเรือคล้ายกับเรือของอียิปต์ด้วย

การพบซากเมืองโบราณฮาร์ปพาและเมืองโมเฮนโจ-ดาโร แสดงให้เห็นว่าเป็นเมืองขนาดใหญ่มีอาคาร บ้านเรือนก่อด้วยอิฐและดินเผา มีสถานที่ประกอบพิธี กรรมทางศาสนา มีป้อมปราการที่เด่นชัดคือ มีการวางผัง เมืองอย่างเป็นระเบียบ ด้วยการแยกพื้นที่ใช้งานออกจากกันอย่างชัดเจน เช่น อาคารบ้านเรือน ศาสนสถาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าทุกบ้านจะมี ห้องน้ำและท่อระบายน้ำเสีย ไปสู่ท่อระบายน้ำสร้างด้วยอิฐที่ฝังอยู่ใต้ถนน แสดงให้เห็นถึงการจัดระบบสุขาภิบาลที่ดี

- สถูปสาณูจี

มหาสถูปสาณูจี

ที่มา : หนังสือเรียนประวัติศาสตร์, ศธ. สทฐ., พ.ศ. ๒๕๕๔, ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒, หน้า ๒๑๔

“สาณูจี” มหาสถูปที่สร้างโดยพระดำริของพระเจ้าอโศก มหาราชผู้ครองราชย์ ในช่วง พ.ศ. ๒๗๐ – พ.ศ. ๓๑๑ ทรงเป็น จักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโมริยะ ปกครองแคว้นมคธในขณะนั้น หลังจากที่พระองค์หันมานับถือพระพุทธศาสนาแล้ว พระองค์ ก็ทรงกลายเป็นองค์เอกอัครพุทธศาสนูปถัมภก ผู้อุปถัมภ์บำรุง พระพุทธศาสนา และเป็นผู้สร้างสถูปแห่งนี้ บนเนินเขา ที่สูง ประมาณ ๙๑ เมตร ในเขตหมู่บ้านสาณูจี (Sanchi) อำเภอรไเซน (Raisen) แคว้นมัธยมประเทศ (Madhya Pradesh) ประเทศ อินเดีย

พระสถูปแห่งนี้สร้างขึ้น ณ บริเวณที่เรียกว่า อวันตี อันเป็นสถานที่ที่ประสูติของ พระนางเทวีพระมเหสีองค์แรกของพระองค์ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเดินทางท่องเที่ยวมายังเมือง อุจจาณี และได้พบรักพระมเหสีพระองค์นี้เข้า จึงได้ทรงอภิเษกสมรสกับพระนาง และเนื่องจากพระเจ้าอโศกทรงโปรดปรานหุบเขาที่ Vidisa มาก จึงมีพระดำริให้สร้างสถูปแห่งนี้ขึ้น

สถูปสาญจีได้สำรวจพบเป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ. ๑๘๑๘ (พ.ศ.๒๓๖๑) โดย พล.ท.เทเลอร์ นักโบราณคดีชาวอังกฤษ และต่อมาได้พบสถูปองค์ที่ ๑, ๒, ๓ รวมทั้งที่พำนักของพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก แต่สถูปได้ถูกทำลายไปมากโดยพวกนักล่าสมบัติ ซึ่งต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์อีกครั้ง เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๒ - ๑๙๑๙ (พ.ศ.๒๔๕๕-๒๔๖๒) จากการซ่อมแซมหลายครั้งทำให้ไม่ทราบว่ามีขนาดเท่าใด

สถูปมีความสูง ๕๒.๕ ฟุตบนยอดสถูปตกแต่งด้วยฉัตร มีประตูทางเข้าสถูป ๔ ทิศ แต่ละประตูมีภาพแกะสลักพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า และการใช้ชีวิตของคนในยุคสมัยนั้น ซึ่งเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่ยังหลงเหลือตั้งแต่ครั้งแรกสร้าง

โดยพระประสงค์ในการสร้างมหาสถูปสาญจีของพระเจ้าอโศกมหาราชมีดังนี้

- ๑) เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- ๒) เพื่อบรรจุพระธาตุของพระอัครสาวก พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ รวมทั้งพระธาตุของพระสมณทูตอีก ๑๐ รูป ที่ทรงส่งไปประกาศพระศาสนาภายหลังการสังคายนาครั้งที่ ๓

● ทักษมาฮาล

ทักษมาฮาลเป็นอนุสรณ์สถานตั้งอยู่ในเมืองอัคระ ประเทศอินเดีย นับเป็น ๑ ใน ๗ สิ่งมหัศจรรย์ของโลกยุคใหม่ ทักษมาฮาลเป็นสุสานหินอ่อนที่พระเจ้าซาร์ จะฮาน จักรพรรดิแห่งราชวงศ์โรมกุลแห่งอินเดียสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความรักที่มีต่อพระมเหสีของพระองค์ พระนามว่าอรชุนันท์ พานู เพคุม หรือ “มุตตาชมะฮัล” ซึ่งหมายถึงอัญมณีแห่งพระราชวัง พระมเหสีของพระองค์สิ้นพระชนม์หลังจากให้กำเนิดทายาทองค์ที่ ๑๔ พระเจ้าซาร์ จะฮานเสิร์้าไศกยาวนาน และใช้พระราชสมบัติส่วนใหญ่สร้างอนุสรณ์แห่งความรักของพระองค์ขึ้น

ทักษมาฮาลตั้งอยู่ในสวนริมฝั่งแม่น้ำยมนา สิ่งก่อสร้างที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ สุสานของพระนางมุตตาช มะฮัล ซึ่งสร้างอย่างวิจิตรงดงามด้วยหินอ่อนสีขาว ศิลาลงประดับลวดลายเครื่องเพชร พลอย หินโมรา และเครื่องประดับจากประเทศต่างๆ ทักษมาฮัลมีเนื้อที่ประมาณ ๔๒ เอเคอร์ เป็นที่ตั้งของมัสยิด หออาซาน (หอสูงสำหรับแจ้งเวลาทำนมาซ) และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ

- เสาศิโนโตก

เสาศิโนโตก

ที่มา : หนังสือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2561, หน้า 139

“เสาศิโนโตก” หรือ “เสาแห่งพระเจ้าอโศก” (Pillars of Ashoka) มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่าพันปี โดยมีต้นกำเนิดผูกพันกับประวัติศาสตร์ของพระเจ้าอโศกมหาราชวีรบุรุษสำคัญของแผ่นดินอินเดียช่วง ๓๐๐ ปีก่อนคริสตกาล โดยราชวงศ์เมารยะ (Maurya) เป็นราชวงศ์ที่ทรงอำนาจมากที่สุดในแผ่นดินชมพูทวีป จากการสถาปนาของพระเจ้าจันทรคุปต์ โดยพระเจ้าอโศก นับเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๓ แห่งราชวงศ์ดังกล่าว ก่อนที่พระเจ้าอโศกจะได้ขึ้นชื่อว่าเป็นมหาราชานั้นพระองค์ทรงทำศึกสงครามไปทั่วแคว้นในชมพูทวีปเพื่อมุ่งหวังการขยายอาณาจักรของเมารยะไปให้กว้างไกล เมื่อกองทัพของพระองค์เสด็จไปนั้นจะต้อง

เกิดการสงครามนองเลือด พื้นที่จักรวรรดิของพระเจ้าอโศกเทียบได้กับสาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐอิสลาม ปากีสถาน และสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันรวมกัน ซึ่งจัดว่าเป็นจักรวรรดิขนาดใหญ่มากในโลกยุคโบราณ (दनัย ไชโยธา, ๒๕๖๐: ประวัติศาสตร์เอเชียใต้)

ลักษณะของยอดเสาศิโน ๔ ประการคือ

๑. บนยอดเสาศิโนแกะสลักเป็นรูปสิงโต ๔ ตัว นั่งหลังชนกัน ซึ่งอยู่ในลักษณะคำรามหรือเปล่งสีหนาท แต่เดิมมีธรรมจักรตั้งอยู่บนหลังของสิงห์ทั้ง ๔ เป็นลักษณะสิงห์แบกธรรมจักร ซึ่งมี ๒๔ ซี่ ธรรมจักร คือ เครื่องหมายทางพระพุทธศาสนา
๒. ได้ฐานสิงโตมีรูปธรรมจักร ๔ ด้าน วงล้อธรรมจักรมี ๒๔ ซี่ เท่ากับจำนวนปฏิจจสมุปบาท ทั้งขบวนการเกิดและขบวนการดับ (ทุกข์)
๓. ระหว่างรูปธรรมจักรแต่ละด้านมีรูปสัตว์สำคัญ ๔ ชนิด เรียงไปตามลำดับ คือ "ช้าง โค ม้า และสิงโต" ซึ่งล้วนมีความหมายเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น
๔. รองลงมาจากรูปสัตว์สำคัญทั้ง ๔ นั้น เป็นรูปกลีบบัว อันเป็นดอกไม้ประจำพระพุทธศาสนา หรือความบริสุทธิ์

พระพุทธรูปคันธาระ

พระพุทธรูปแบบคันธาระ

ที่มา : หนังสือส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, ศธ. สพฐ., พ.ศ. 2561, หน้า 139

พระพุทธรูปแบบ “คันธาระราฐ” หรือบ้างก็สะกดว่า “คันธาระ” (Gandhara) เป็นพระพุทธรูปยุคแรก ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยอิทธิพลทางศิลปะแบบกรีก ในดินแดนตอนเหนือของอนุทวีปอินเดีย ซึ่งเคยตกอยู่ใต้การครอบครองของชาวกรีกตั้งแต่ครั้งพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชแห่งมาซิโดเนียยกทัพมายึดครองไว้ได้

และศิลปะแบบกรีกก็ได้ส่งอิทธิพลต่อช่างฝีมือในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมในศาสนาพุทธ ที่เดิมไม่นิยมการสร้างรูปเหมือนของพระพุทธเจ้า แต่มักใช้สัญลักษณ์แทนพระองค์เป็นหลัก และหันมาทำรูปเหมือนตามแบบนิยมของศิลปะกรีก กลายเป็นพุทธศิลป์ที่รู้จักกันดีในชื่อ “พระคันธาระราฐ” ตามชื่อแคว้นที่ศิลปะแบบนี้เจริญรุ่งเรืองอยู่ ซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่บริเวณตอนเหนือของประเทศปากีสถาน

ส่วนเหตุที่ได้ชื่อว่า “พระคันธาระราฐ” นั้น เพราะมีตำนานเล่าว่า ในแคว้นคันธาระราฐมีพญานาคตนหนึ่งชื่อเอลาปัตตร์ หรืออรวาลเป็นผู้ให้น้ำ แต่แรกได้ทำให้เกิดน้ำท่วมในแคว้นนั้น แต่ต่อมาเมื่อหันมานับถือพระพุทธศาสนาแล้ว จึงได้ให้น้ำทำให้แคว้นนั้นเกิดความสมบูรณ์พูนสุข “ด้วยเหตุนี้จึงเรียกพระพุทธรูปปางขอฝนว่าพระคันธาระราฐ” (ที่มา : https://www.silpa-mag.com/history/article_4453)

- เมืองสารนาถ

ภาพเมืองสารนาถ

ที่มาของภาพ : <https://1th.me/Td9us>

เมืองสารนาถเป็นเมืองสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา แก่ปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงพาราณสี (ปัจจุบันเรียก สารนาถ) ด้วยเหตุนี้ สารนาถจึงเป็น ๑ ในสี่เวชนียสถาน ๔ แห่งขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนสถานในสารนาถถูกทำลายไปเกือบหมดในสมัยที่สุลต่านแห่งเดลีครองอินเดีย นอกจากพระสถูปเจดีย์ที่ยังหลงเหลือให้เห็นแล้วยังมีบางส่วนของเสาอโศกเหลืออยู่ ซึ่งในอดีตเป็นเสาที่มีความสูงถึง ๑๕ เมตร

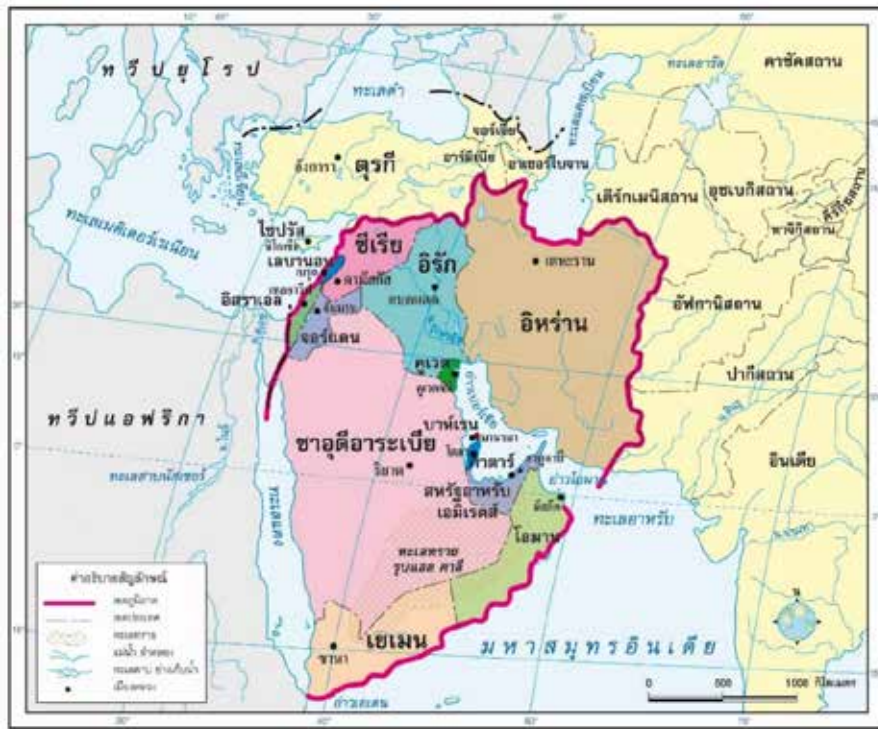
โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หน่วยที่ ๔

“ย้อนรอยแดนทะเลทราย”

ใบความรู้

หน่วยที่ ๓ ย้อนเวลาแดนทะเลทราย วิชา ประวัติศาสตร์ไทย ๓
เรื่อง ที่ตั้ง และภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้

๑. ลักษณะภูมิประเทศ

แบ่งออกเป็น ๓ เขต ได้แก่ เขตเทือกเขาและที่ราบสูงทางเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ที่ราบสูงอิหร่าน เขตที่ราบสูงอาหรับทางตะวันตกเฉียงใต้ อยู่ในบริเวณคาบสมุทรอาหรับ พื้นที่ยกสูงทางตะวันตกและลาดลงมาทางตะวันออกเฉียงใต้ของคาบสมุทรเป็นทะเลทราย และที่ราบต่ำตอนกลาง คือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำไทกริส - ยูเฟรติส ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งสะสมของน้ำมัน ถ่านหิน เกลือ

๒. ลักษณะภูมิอากาศ

มีทั้งเขตอากาศอบอุ่นบริเวณชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และที่ราบลุ่มแม่น้ำไทกริสยูเฟรติสตอนบน บริเวณประเทศอิรัก อิสราเอล ซีเรีย ซึ่งมีอากาศไม่ร้อนจัด หรือไม่หนาวจัดเกินไป มีแสงแดดตลอดปี มีฝนตกในฤดูหนาว และภูมิอากาศแบบทะเลทราย ทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย มีฝนตกน้อย ประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบาง ผู้คนบางส่วนร่อนไปตามแหล่งที่มีโอเอซิส

ที่มาของภาพประกอบ :
<https://1th.me/YpUwo>

ใบความรู้

เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยุคใหม่

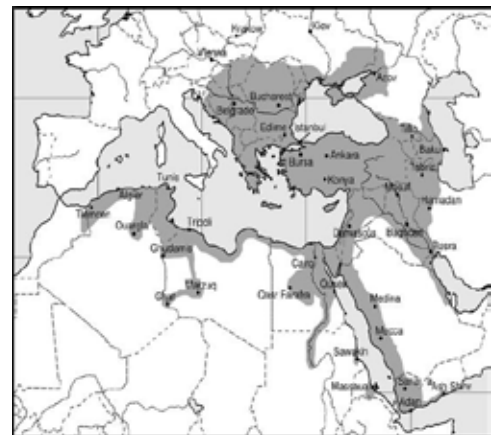
๑. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ช่วงก่อนยุคล่าอาณานิคม

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ อำนาจของราชวงศ์อับบาซิดเริ่มเสื่อมลง จนกระทั่งทำให้พวกเซลจุกเตอร์กเข้ามามีอำนาจเหนือราชวงศ์อับบาซิด ลดบทบาทของกาหลิบลง ผู้มีอำนาจที่แท้จริงคือสุลต่านของพวกเซลจุก ซึ่งเป็นมุสลิมนิกายซุนนี ทำให้จักรวรรดิอาหรับในยุคนี้กลับมารุ่งเรืองและมีอำนาจอีกครั้งหนึ่ง ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ ในบริเวณดินแดนปาเลสไตน์ ได้เกิดสงครามครูเสดขึ้น แต่ทางราชวงศ์อับบาซิดภายใต้อำนาจเซลจุกเตอร์กก็มีได้สนใจสงครามครั้งนี้มากนัก

เพิ่มเติม : สงครามครูเสด

สงครามครูเสด เป็นสงครามทางศาสนา ระหว่างศาสนาคริสต์กับศาสนาอิสลาม โดยมีจุดประสงค์เพื่อแย่งชิงกรุงเยรูซาเล็มซึ่งทั้งสองศาสนาถือว่าเป็นนครศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน โดยในขณะนั้นกรุงเยรูซาเล็มเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิอาหรับ สงครามครูเสดกินระยะเวลาถึง ๒ ศตวรรษ คือ ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑-๑๓ โดยผลของสงคราม คือ นักรบครูเสดของศาสนาคริสต์ไม่สามารถที่จะแย่งชิงดินแดนคืนจากพวกมุสลิมได้

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ **ชนเผ่ามองโกล** ได้รุกรานจักรวรรดิอาหรับจนกระทั่งราชวงศ์อับบาซิดล่มสลาย ทำให้จักรวรรดิมุสลิมอยู่ในภาวะแตกแยกแบ่งออกเป็นรัฐเล็กรัฐน้อย จนกระทั่งในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ พวก**ออตโตมานเตอร์ก** ซึ่งขยายอำนาจอยู่ในบริเวณไบแซนไทน์ (ประเทศตุรกีในปัจจุบัน) ได้เริ่มขยายอำนาจเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเริ่มจากซีเรียและปาเลสไตน์ ต่อมาในสมัยสุลต่านสุไลมาน (Suleiman) ได้แผ่ขยายอำนาจของจักรวรรดิไปยังอิรักจนถึงพรมแดนของเปอร์เซีย จนถึงช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ **จักรวรรดิออตโตมาน** ก็สามารถขยายอิทธิพลมาจนถึงชายฝั่งของคาบสมุทรอาระเบีย นอกจากนี้จักรวรรดิออตโตมายังขยายอิทธิพลเข้าไปยังแอฟริกาทางตอนเหนือและยุโรปตะวันออกอีกด้วย

แผนที่แสดงอาณาเขตของจักรวรรดิออตโตมาน

ที่มา : <https://1th.me/ckOHD>

ในช่วงเวลาเดียวกันกับที่จักรวรรดิออตโตมานกำลังขยายอำนาจ ในดินแดนเปอร์เซียอันเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิอาหรับในอดีต อิสมาเอล (Ismail) ได้ก่อตั้งจักรวรรดิเปอร์เซียและสถาปนาราชวงศ์ซาฟาવીขึ้นในปี ค.ศ.๑๕๐๑ โดยจักรวรรดิเปอร์เซียนี้ศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ได้รับยอมรับโดยทั่วไป ตำแหน่งกษัตริย์เรียกว่า **ชาร์ (Shah)**

การแผ่ขยายอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ของจักรวรรดิออตโตมานและจักรวรรดิเปอร์เซีย ทำให้ทั้งสองจักรวรรดิต้องเผชิญหน้าทำสงครามกันบ่อยครั้ง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจักรวรรดิเปอร์เซียเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ให้กับจักรวรรดิออตโตมานจึงทำให้จักรวรรดิเปอร์เซียอ่อนแอกว่า ประกอบกับการแย่งชิงอำนาจภายในจึงทำให้ราชวงศ์ซาฟาวีหมดอำนาจลงในปี ค.ศ.๑๗๙๔ และราชวงศ์กาจาร์ (Qajar) ได้ขึ้นมาปกครองจักรวรรดิเปอร์เซียแทน

๒. ยุคล่าอาณานิคมในภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้ขยายอิทธิพลของลัทธิจักรวรรดินิยมไปทั่วทั้งทวีปเอเชียรวมถึงดินแดนตะวันออกกลางด้วย โดยเฉพาะจักรวรรดิออตโตมาน ซึ่งถูกชาติตะวันตกเข้าแทรกแซงจนกระทั่งในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ อิทธิพลของจักรวรรดิออตโตมานในยุโรปตะวันออกก็หมดลง ประกอบกับความผันแปรทางการเมืองภายในจักรวรรดิออตโตมานที่เน้นแนวคิดชาตินิยมและการทหาร ลดบทบาทของศาสนาลง ทำให้ออตโตมานเจอปัญหาการปฏิวัติภายใน โดยในปี ค.ศ.๑๙๐๘ กลุ่มทหารรุ่นใหม่ที่ยกตัวเองว่า **ยังเตอร์ก (Young Turk)** ได้ทำการปฏิวัติ โดยให้กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ส่งผลทำให้การเมืองภายในจักรวรรดิออตโตมานเกิดความวุ่นวาย เป็นช่องทางให้ชาติตะวันตกเข้าแทรกแซงภายในภูมิภาค

แผนที่แสดงดินแดนในเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ซ้าย) และหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ขวา)

ที่มา : <http://donsnotes.com/hist/middle-east-wwi.html>

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ.๑๙๑๔-๑๙๑๘) พวกอังเตอร์ก ได้นำจักรวรรดิออตโตมานเข้าสู่ สงคราม โดยเข้ากับฝ่ายมหาอำนาจกลางซึ่งนำโดยเยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการี แต่บรรดาชาวอาหรับส่วนใหญ่ที่อยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมานได้เข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรตามคำเชิญชวนและสัญญาที่อังกฤษให้ไว้กับชาวอาหรับด้วยการจะปลดแอกจากจักรวรรดิออตโตมานและจะสร้างรัฐอาหรับที่ยิ่งใหญ่และมีเอกราชเป็นของตนเอง จนกระทั่งสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๑ เมื่อ ค.ศ.๑๙๑๘ ฝ่ายมหาอำนาจกลางแพ้สงคราม จึงทำให้จักรวรรดิออตโตมานล่มสลาย และดินแดนภายในจักรวรรดิแบ่งแยกออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้

เคมาล อะตาเตอร์ก

ผู้ก่อตั้งประเทศตุรกีใน ค.ศ.๑๙๒๓
ที่มา : <https://1th.me/Jf3ue>

๑) ดินแดนของอังกฤษ คือ ประเทศจอร์แดน อิรักและอิสราเอล-ปาเลสไตน์ในปัจจุบัน รวมไปถึงรัฐเล็กรัฐน้อยในคาบสมุทรอาระเบีย

๒) ดินแดนของฝรั่งเศส คือ ประเทศเลบานอนและซีเรียในปัจจุบัน

๓) รัฐเอกราช ได้แก่ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นพันธมิตรกับอังกฤษ และตุรกี ซึ่งมุสตาฟา เคมาล (Mustafa Kemal) หรือ **เคมาล อะตาเตอร์ก** (Kemal Ataturk) ได้ประกาศจัดตั้งประเทศเมื่อ ค.ศ.๑๙๒๓

ส่วนจักรวรรดิเปอร์เซีย คณะปฏิรูป “The Persian Constitutionalists” ได้ทำการปฏิวัติล้มล้างอำนาจราชวงศ์กาจาร์ในปี ค.ศ.๑๙๐๗ จนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑ คณะปฏิรูปได้นำเปอร์เซียเข้าร่วมสงครามกับฝ่ายมหาอำนาจกลางเช่นเดียวกับออตโตมาน แต่ผลจากการแพ้สงครามในปี ค.ศ.๑๙๑๘ ทำให้อังกฤษได้เข้ามาดูแลดินแดนเปอร์เซียในฐานะผู้ชนะสงคราม แต่ต่อมาผู้นำในขณะนั้น คือ **นายพลเรซา ข่าน** (Reza Khan) ได้ต่อต้านอำนาจของอังกฤษ และในปี ค.ศ.๑๙๒๕ ก็ได้ประกาศตนเป็นชาห์แห่งราชวงศ์ปาร์ลาวิกปกครองอิหร่านตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

อยู่ระหว่างปรับปรุง

เรซา ชาห์ ปาร์เลวี

ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ปาร์เลวีแห่งอิหร่าน

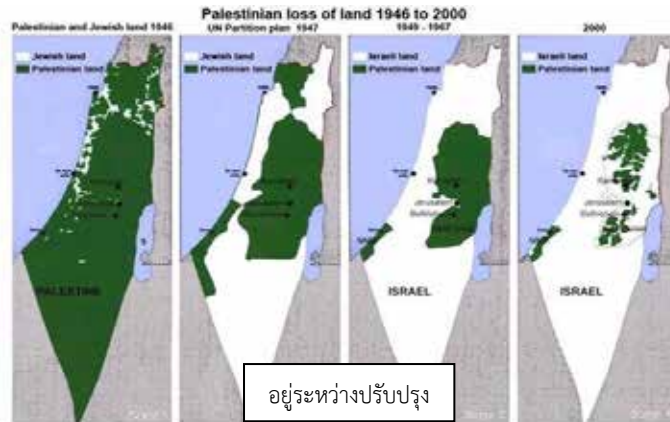
ที่มา :

http://www.iranchamber.com/history/reza_shah/reza_shah.php

จะเห็นได้ว่าการเข้ามาของลัทธิจักรวรรดินิยมในดินแดนนี้ส่งผลกระทบหลายประการ เช่น ดินแดนตะวันออกกลางถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ โดยตกอยู่ใต้อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจต่างๆ การเข้ามาของมหาอำนาจตะวันตกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น การแบ่งเขตแดนใหม่ตามเขตอิทธิพลของแต่ละชาติมหาอำนาจ การก่อเกิดแนวคิดชาตินิยม เศรษฐกิจการค้าแบบเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออังกฤษเปิดใช้คลองสุเอซในอียิปต์เมื่อ ค.ศ.๑๘๖๙ ได้ทำให้เส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญและกลายเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญแห่งหนึ่งของตะวันออกกลาง

๓. ปัญหาภายหลังจากได้รับเอกราชของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ค.ศ.๑๙๓๙-๑๙๔๕) บรรดาดินแดนในเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งอยู่ใต้ อาณัติของชาติตะวันตกได้เริ่มมีความเคลื่อนไหวของขบวนการชาตินิยมในการที่จะเรียกร้องให้ชาติตะวันตกคืนอำนาจให้กับตน จนกระทั่งภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง ดินแดนต่างๆ ในเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ได้รับเอกราช แต่ประเทศที่เกิดขึ้นใหม่นี้ก็ยังมีประสบปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะความขัดแย้งในภูมิภาคได้เกิดขึ้นจากการที่ประเทศมหาอำนาจในองค์การสหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนการก่อตั้ง **ประเทศอิสราเอล** อันเป็นประเทศของชาวยิวในดินแดนปาเลสไตน์ ในปี ค.ศ.๑๙๔๗ การก่อตั้งประเทศอิสราเอลได้ก่อให้เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงจากชาติอาหรับต่างๆ เป็นอย่างมาก จนก่อให้เกิดสงครามระหว่างชาติอาหรับกับอิสราเอล รวมไปถึงการก่อกบฏของชาวปาเลสไตน์

แผนที่การขยายดินแดนของอิสราเอลตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๔๖ ถึง ค.ศ.๒๐๐๐

ที่มา : <https://www.economist.com/democracy-in-america/2010/03/14/this-map-is-not-the-territories>

เพิ่มเติม : ปัญหาความขัดแย้งอิสราเอล-ปาเลสไตน์

จุดกำเนิดของปัญหามาจากการอ้างสิทธิเหนือดินแดนปาเลสไตน์ระหว่างชาวยิวซึ่งเคยตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินนี้มาก่อนและยึดถือว่าพระเจ้าได้ประทานดินแดนนี้ให้กับชาวยิว กับชาวปาเลสไตน์ซึ่งเป็นชาวมุสลิมอาหรับซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่มาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๗ ต่อมาเมื่อองค์การสหประชาชาติแบ่งดินแดนปาเลสไตน์และตั้งประเทศอิสราเอลขึ้น ชาวปาเลสไตน์ได้ขอความร่วมมือจากชาติอาหรับซึ่งเป็นชาวมุสลิมเช่นกันในการทำสงครามกับอิสราเอล ผลของสงครามคืออิสราเอลได้ครอบครองดินแดนปาเลสไตน์ส่วนใหญ่และขับไล่ชาวปาเลสไตน์เกือบทั้งหมดออกจากดินแดนนี้ ก่อให้เกิดการก่อกบฏและการใช้อาวุธอย่างรุนแรงของทั้ง ๒ ฝ่าย

ต่อมาในปี ค.ศ.๑๙๙๓ ชาวยิวและชาวอาหรับในดินแดนปาเลสไตน์สามารถตกลงกันในการให้ชาวปาเลสไตน์ได้มีดินแดนปกครองตนเองในรัฐอิสราเอลคือ เขตเวสแบงก์และฉนวนกาซ่า แต่การกระทบกระทั่งระหว่างชาวยิวกับชาวปาเลสไตน์ก็ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ปรากฏการณ์อีกประการหนึ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือ สงครามเย็น ซึ่งเป็นการแข่งขันทางอำนาจระหว่างสองขั้วมหาอำนาจ คือ สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต สงครามเย็นได้ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างก็เป็นพันธมิตรของทั้งสองขั้วมหาอำนาจ โดยตุรกี อิหร่าน จอร์แดนและอิสราเอลเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาประเทศเหล่านี้ได้รับการช่วยเหลือและต่างก็ซื้ออาวุธจำนวนมากเพื่อต่อต้านสหภาพโซเวียต ส่วนประเทศอื่นๆ ที่ไม่นิยมสหรัฐอเมริกาก็เสมือนถูกผลักดันให้เป็นพันธมิตรกับสหภาพโซเวียตโดยปริยาย ประเทศเหล่านั้น คือ อียิปต์ ซีเรีย และอิรัก ประเทศเหล่านี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งอียิปต์ภายใต้การนำของของประธานาธิบดีนัสเซอร์ (Nasser) มีความมุ่งหวังที่จะรวมชาติอาหรับให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีจุดร่วมคือ การต่อต้านชาวยิวและการก่อตั้งรัฐอิสราเอล

แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม
เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยุคใหม่

คำชี้แจง : ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยุคใหม่ จากนั้นให้ตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ในช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีจักรวรรดิที่สำคัญอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๒. ในช่วงยุคล่าอาณานิคม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสภาพการณ์อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๓. การเข้ามาของชาติมหาอำนาจตะวันตกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๔. ดินแดนต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มได้รับเอกราชในช่วงใด และภายหลังจากได้เอกราชแล้ว ดินแดนต่างๆ เกิดปัญหาอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เศรษฐกิจในภาพรวม

ลักษณะโดยทั่วไปทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศขึ้นอยู่กับน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เช่น ซาอุดีอาระเบีย อิรัก อิหร่าน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กาตาร์ คูเวต และบาร์เรนแต่รายได้จากน้ำมันทำควมร่ำรวยให้กับชนกลุ่มน้อยเท่านั้น

ปัจจุบันหลายประเทศได้นำรายได้จากการขายน้ำมันและก๊าซธรรมชาติบางส่วนไปพัฒนาประเทศ เช่น โครงการชลประทาน ถนน สถานศึกษา และจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในด้านต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล การให้การศึกษาฟรี ไม่เก็บภาษีรายได้ส่วนบุคคล เป็นต้น

ในการที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นแหล่งสำรองน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกคือรวมกันแล้วมีปริมาณมากกว่าครึ่งหนึ่งของโลก โดยที่แหล่งสำคัญอยู่ในบริเวณอ่าวเปอร์เซีย จึงทำให้ภูมิภาคนี้มีอิทธิพลสำคัญต่อเศรษฐกิจของโลก เพราะประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาหลายประเทศยังต้องอาศัยแหล่งน้ำมันจากบริเวณนี้

สภาพสังคม

ความเชื่อทางศาสนา ในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วยกลุ่มชนหลายเผ่าพันธุ์ ซึ่งแต่ละเผ่าต่างนับถือเทพเจ้าประจำเผ่า ซึ่งมีหลายองค์เทพเจ้าต่างๆ มักเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น เทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์พายุหรือเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์และเทพเจ้าแห่งสงคราม แต่มีเผ่าฮิบรูหรือชาวยิวที่นับเทพเจ้าองค์เดียวเป็นเทพเจ้าประจำเผ่า ในเวลาต่อมาคติในความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว ทำให้มีการพัฒนาเป็นศาสนาสำคัญของโลก คือ ศาสนายูดาห์ คริสต์ศาสนา และศาสนาอิสลาม

ศาสนาที่เป็นศาสนาดั้งเดิมของชาวเปอร์เซียได้แก่ศาสนาโซโรแอสเตอร์ มีหลักคำสอนให้รู้จักว่ามีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว

ในปัจจุบันภาษา การปกครองอาณาจักรอันกว้างไกลของเปอร์เซียมีการใช้ภาษาอราไมคเป็นภาษากลางซึ่งพัฒนามาจากภาษาของชาวอัสซีเรีย แต่ไม่ใช่ตัวอักษร “ลิม” ของชาวสุเมเรียนเป็นตัวเขียน

คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อิหร่าน หรือจักรวรรดิเปอร์เซียในอดีต เป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมายาวนาน ชาวอิหร่านหรือในอดีตคือ ชาวเปอร์เซีย เป็นพวกอินโด-ยูโรเปียนมาจากตอนกลางของยุโรปเช่นเดียวกับพวกฮิตไตต์ เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณระหว่างทะเลแคสเปียนกับอ่าวเปอร์เซีย และได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมของเมโสโปเตเมียซึ่งเจริญกว่าจากนั้นจึงได้ขยายตัวจนเป็นจักรวรรดิ

อิสราเอล เป็นประเทศของชาวยิว และเป็นประเทศที่เกิดใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นที่มาของปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวอาหรับและชาวปาเลสไตน์กับชาวยิวมาจนถึงปัจจุบัน

เทลอาวีฟ ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๙ บนเขตพื้นที่รอบนอกของเมืองท่าโบราณจัฟฟาเป็นเมืองที่มีเศรษฐกิจมั่งคั่งที่สุดในอิสราเอล นอกจากนี้ การมีชายหาด ร้านอาหารดีสโก้ และคลับมากมาย จึงได้รับฉายาว่า “เมืองที่ไม่เคยหลับ” และยังถูกขนานนามว่าเป็น “หาดไมอามีแห่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน” อีกด้วย เทลอาวีฟได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๓

คลองสุเอซ สร้างขึ้นระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๙ - ๑๘๖๙ โดยเฟอร์ดินานด์ เดอ เลสเซป นักการทูตชาวฝรั่งเศส สนับสนุนการขุดคลองนี้ เป็นคลองที่ขุดผ่านคอคอตสุเอซเชื่อมระหว่างทะเลแดงกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และกลายเป็นเส้นทางลัดระหว่างทวีปยุโรปกับทวีปเอเชียโดยไม่ต้องเดินเรืออ้อมทวีปแอฟริกา

องค์การโอเปก (OPEC) องค์การนานาชาติที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความร่วมมือทางด้านนโยบายน้ำมัน ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยมีสมาชิก ๕ ประเทศ ได้แก่ อิหร่าน อิรัก คูเวต ซาอุดีอาระเบีย และเวเนซุเอลา ในเริ่มแรก

ริยาด เป็นเมืองหลวงของประเทศซาอุดีอาระเบีย เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๒ เคยเป็นเมืองที่มีกำแพงล้อมรอบ แต่ได้รื้อออกไปในช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ เป็นที่ตั้งของพระราชวังมัสยิด มหาวิทยาลัยหลายแห่งและเป็นศูนย์กลางการปกครองประเทศ

เบดูอิน เป็นชนเผ่าเร่ร่อนเลี้ยงแกะ แพะและอูฐ อาศัยอยู่ในกระโจม อาหารหลักเป็นผลไม้แห้ง เช่น อินทผลัม และนมจากปศุสัตว์ที่เลี้ยง ทั้งยังมีเนื้อแพะเป็นอาหารในโอกาสพิเศษ เบดูอินเผ่าต่างๆ มีการสู้รบกันอยู่เสมอ เพื่อปกป้องเกียรติยศและทรัพย์สินของเผ่า โดยยึดคติว่า ตาต่อตา ฟันต่อฟัน

ใบความรู้ เรื่อง ที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียกลาง

ภูมิภาคเอเชียกลางตั้งอยู่ทางตอนเหนือของภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ มีอาณาเขตทางตะวันออกเฉียงเหนือติดกับสหพันธรัฐรัสเซีย ทางตะวันออกเฉียงใต้ติดกับสาธารณรัฐประชาชนจีนทางใต้และทางตะวันตกติดกับภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้

อีกทั้งยังเป็นดินแดนที่อยู่ในเส้นทางสายแพรไหม ซึ่งมีความสำคัญทางด้านการค้า การแลกเปลี่ยนอารยธรรมระหว่างโลกตะวันตกกับโลกตะวันออกมาตั้งแต่สมัยโบราณ ประชากรมีทั้งที่เป็นพวกคอเคซอยด์และมองโกลอยด์ ซึ่งมีมากนับเป็น ๑๐๐ ชนเผ่า

เอเชียกลางเป็นดินแดนที่เคยรวมอยู่กับสหภาพโซเวียตที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์ และใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม แม้ได้รับเอกราชการปกครองตนเองและหันมาใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมแล้ว แต่ระบบเก่าที่ฝังรากลึกอยู่เกือบร้อยปีทำให้ความเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคนี้เป็นไปอย่างล่าช้า

แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขตของภูมิภาคเอเชียกลาง

ที่มาของภาพ : http://historym2t2v.blogspot.com/2019/01/blog-post_77.html

ที่ตั้ง

เอเชียกลางตั้งอยู่ระหว่าง เอเชียตะวันตกเฉียงใต้กับรัสเซีย ประกอบด้วยดินแดน ๒ ส่วน โดยมีทะเลสาบแคสเปียนคั่นอยู่ คือ ดินแดนด้านตะวันออกของทะเลสาบแคสเปียน ได้แก่ คาซัคสถาน คีร์กีซ เติร์กเมนิสถาน ทาจิกิสถาน กับดินแดนทางด้านตะวันตกของทะเลสาบแคสเปียน ได้แก่ จอร์เจีย อาร์เมเนีย อาเซอร์ไบจาน

ลักษณะภูมิประเทศ แบ่งออกเป็น ๒ เขต

๑. เขตเทือกเขาและที่ราบสูง เทือกเขาทางตะวันออกเป็นแนวภูเขาสูงที่ต่อเนื่องมาจากแนวเทือกเขาในเอเชีย ได้แก่ เทือกเขาเทียนชานและปามีร์ มียอดเขาสูงที่สุดคือ ยอดเขาคอมมูนิสต์ สูง ๗,๔๙๕ เมตร อยู่ในประเทศทาจิกิสถาน ส่วนเทือกเขาทางใต้ ได้แก่ เทือกเขาคอเคซัส ในประเทศ จอร์เจีย อาร์เมเนีย และอาเซอร์ไบจาน ส่วนที่ราบสูง เป็นที่ราบสูงเชิงเขาลาดลงสู่ที่ราบและทะเลสาบแคสเปียนทางตะวันตก ได้แก่ ที่ราบสูงทางภาคเหนือและภาคตะวันออกในประเทศคาซัคสถาน อุซเบกิสถาน เติร์กเมนิสถาน และมีทะเลสาบบอลคาซ ซึ่งเป็นทะเลสาบบนที่ราบสูงอยู่ทางตะวันออกของภูมิภาคนี้

๒. เขตที่ราบ ได้แก่ ที่ราบที่อยู่ทางตะวันออกของทะเลสาบแคสเปียน เรียกว่า ที่ราบตุราน ในประเทศคาซัคสถาน อุซเบกิสถาน และเติร์กเมนิสถาน ซึ่งเป็นที่ราบต่อเนื่องมาจากที่ราบไซบีเรีย ในเขตที่ราบนี้มีทะเลสาบที่สำคัญคือ ทะเลสาบอูราล

ภูมิอากาศส่วนใหญ่มีปริมาณฝนตกน้อยและมีอากาศหนาวเย็น อันเนื่องมาจากเทือกเขาคอเคซัสเป็นเทือกเขาสำคัญอยู่ทางตะวันตกสุดของภูมิภาค

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของดินแดนเอเชียกลาง ซึ่งแถบนี้เป็นบริเวณที่ทำการเกษตรได้ลำบากและอยู่ห่างไกลจากทะเล ทำให้ถูกตัดขาดจากเส้นทางการค้า เมืองใหญ่ๆ เกิดขึ้นในบริเวณนี้น้อย ชาวอนาติกที่เชี่ยวชาญการขี่ม้าเป็นกลุ่มชนหลักในทุ่งหญ้าสเตป ในบริเวณนี้ความสัมพันธ์ระหว่างชาวอนาติกและกลุ่มชนอื่นๆ ในเอเชียกลางเต็มไปด้วยความขัดแย้ง ทักษะในการขี่ม้าของพวกเขาทำให้กลายเป็นนักรบที่มีประสิทธิภาพกลุ่มหนึ่งของโลก ผู้นำเผ่าจะเป็นผู้จัดการนำเผ่าย่อย ๆ มารวมกันเป็นกองทัพ ตัวอย่างของกลุ่มชนเหล่านี้ เช่น ชาวฮั่นที่เข้ารุกรานยุโรป ชาวเติร์กที่อพยพเข้าสู่ทรานซิลเวเนีย ชาวหู่และหูที่โจมตีจีน และชาวมองโกลที่มีอิทธิพลในเอเชียและยุโรป

ความโดดเด่นของชาวอนาติกสิ้นสุดลงในพุทธศตวรรษที่ ๒๑ เมื่ออาวุธสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในสงคราม จักรวรรดิรัสเซีย ราชวงศ์หมิงของจีน และมหาอำนาจอื่นเข้าครอบครองเอเชียกลางทั้งหมดในพุทธศตวรรษที่ ๒๔ หลังการปฏิวัติรัสเซีย พ.ศ. ๒๔๖๐ รัสเซียเข้าครอบครองเอเชียกลางเอบทั้งหมด เหลือแต่มองโกเลียและอัฟกานิสถานที่เป็นรัฐเอกราช แต่มองโกเลียก็เป็นรัฐบริวารรัฐหนึ่งของโซเวียต และโซเวียตพยายามเข้าครอบงำอัฟกานิสถานแต่ไม่สำเร็จ ส่วนที่ถูกโวลเวียตยึดครองได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมแต่วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกกดขี่เมื่อโซเวียตสลายตัวไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ รัฐของโซเวียตในเอเชียกลาง ๕ รัฐ ได้เป็นรัฐเอกราช

ภาพลักษณะภูมิประเทศภูมิภาคเอเชียกลาง

ที่มาของภาพ : <https://bit.ly/31S8xeG>

ใบความรู้ เรื่อง พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของภูมิภาคเอเชียกลาง

- **พัฒนาการเมืองการปกครอง**

ส่วนใหญ่อยู่เป็นชนเผ่าเร่ร่อน จะอพยพไปตามแหล่งอาหารของสัตว์เลี้ยง ชนเผ่าเร่ร่อนนี้เรียกว่า ชาวเติร์ก และมีบางช่วงที่พวกมองโกลเข้ามาทำสงครามโดยกษัตริย์ที่มีชื่อว่า เจงกิสข่าน แต่เมื่อรัสเซีย เริ่มทำการรุกรานภูมิภาคเอเชียกลางในเวลาต่อมาโดยกษัตริย์ที่มีชื่อว่า “อิวาน” ทำให้ภูมิภาคนี้ตกอยู่ ภายใต้การปกครองของรัสเซียจนกระทั่งสหภาพโซเวียตล่มสลายลงในปีคริสต์ศักราช ๑๙๙๑ ทำให้ การปกครองขณะที่รัสเซียกุมอำนาจ คือ การปกครองแบบเผด็จการ แต่หลังจากเหตุการณ์ล่มสลายของโซเวียต ทำให้ภูมิภาคเอเชียกลางต่างประกาศอิสรภาพแยกตนเป็นประเทศและปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย

- **พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ**

กล่าวถึงเส้นทางการค้าสายไหม และอธิบายพัฒนาการทางเศรษฐกิจของเอเชียกลางว่า แม้ว่า จะไม่มีทางออกทางทะเล แต่ในช่วงเวลาของเส้นทางสายไหมนี้เองทำให้เอเชียกลางมีโอกาสได้แลกเปลี่ยน การค้า โดยเมืองที่ยังเหลือร่องรอยอยู่คือเมือง ชาร์มาคัน ประเทศอุซเบกิสถาน แต่หลังจากนั้นไม่นาน ความสำคัญของเส้นทางการค้าหมดลง เมื่อมีการค้นพบเส้นทางเดินเรือ

โซเวียตเข้ามาปกครองทำให้ค้นพบทรัพยากรที่สำคัญ ๒ อย่างซึ่งกลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญ อันดับต้นๆ ของโลก นั่นคือ น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ส่วนอาชีพหลักในปัจจุบันคือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ และปลูกฝ้าย เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นทุ่งหญ้า

- **พัฒนาการทางด้านสังคมและวัฒนธรรม**

การเป็นชนเผ่าเร่ร่อนทำให้ประชากรภายในภูมิภาคประกอบไปด้วยหลายเผ่าพันธุ์ ภาษาสื่อสารกัน ตามเผ่าพันธุ์ มีช่วงที่รัสเซียเข้ามายึดครองและใช้ภาษารัสเซียในช่วงนั้น คนส่วนใหญ่มีกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นมองโกลอยด์และคอเคซอยด์ ส่วนศาสนาหลัก คือ ศาสนาอิสลาม เนื่องจากไปรับมาตอนที่ไปรบ กับดินแดนตะวันออกกลาง

โครงการจัดทำสื่อ ๒๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

